

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celotno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Teléfono: uredništva: dnevna služba 2950 — nočna: 2996, 2994 in 2050

Izhaaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček, račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

SLOVENE

Zagata francoskega liberalizma

Dasi francosko parlamentarno življenje že mesec dni miruje, pretresajo francosko notranje politično življenje zanimivi dogodki, ki groze zagrabiti v osnove francoskega državnega življenja. Če se je dogmatizmu francoske politične demokracije posrežilo, da skozi poldrugo stoletje ohrani čudovito ravnotežje v obliki dveh polov: na eni strani razvratnega laičnega jakobinizma, na drugi strani tišega tako politično koristnega konservativnega oportunizma — potem se v današnje politično preobrazovanje francoskih političnih zakonov vsiljuje nevarna smer, ki sicer še išče izživiljanja na eni strani v revolucionarnem smislu, na drugi strani v evolucionistični smeri, a ne more najti one radikalne oblike državnopravnega programa, ki bi mogla dati vse garancije za svoj monopol državne politike. Tako so majske volitve za tezo današnje francoske gospodarske in socialne krize prišle skoraj da pre zgodaj, ker takrat šele razvijajoča se gospodarska katastrofa ni prislila množice meščanske demokratičnih in socialistično konfirmističnih strank, da prebarvajo barve svojih praporov in preobličijo zaklad svojih političnih prerokb. Herriot je zmagal s svojim zunanjepolitičnim programom, dasi je bil francoskemu javnemu življenju mnogo bližji Tardieujev izrek, ki je grozeče pridigal, da bo za Herriotovega režima francoski frank veljal le še par centimov.

Sele po volitvah je prišla nova francoska vlada na dan z državno finančno bilanco. Proračun se je prorokoval z deficitom petih milijard, dokler ni danes narasel že na osem milijard. Splošen blagoslov zbežanosti narodnih poslancev, ki so bili zopet zagurani svojega štiriletnega mandata, je postala resnična rečenica »deflacija« potovod in napram vsem, kakor da bi ne bilo treba računati več na pikre obraze razočaranega radodarnega volivstva. V prvih sedmih nove Herriotove vlade sta finančni minister Germain Martin in proračunski minister Palmade predložila velike načrte o redukcijah plač uradnikom in upokojencem, redukcije vojnega in gradbenega proračuna. Onemogočila je sprejem teh načrtov organizirana strujna leva, ki je v svojih uradniških in delavskih sindikatih zaslutila revolucionaren odpor svojih pristašev. Prevreči kritje primanjkljajev le na pridobitne sile, pa je ob obstoječem mrtvili francoskega izvoza in poljedelske krize bilo tudi nemogoče, dasi desničarske stranke ne razpolagajo z nikakoli organizirano silo konservativnega kmetijskega, a se kapital tudi sam napram levčarski vladi tako zaupnopriskakuje obnaša. Tako je vlada obsojena na blazilno misijo notranjepolitičnega pomirjevalca, zunanjepolitično na neplodno maskiranje formule o mednarodni solidarnosti, v pogledu lastne širokogrudne iniciativnosti pa je obsojena na zahrbito pomoč krožkov, stranic in pokretov, ki se tako prilagajajo francoskemu značaju individualnega snovanja, a v pogledu enotnosti ne nudijo nobene obveznosti in discipline.

Tako se je v zadnjem času začelo v francoskem parlamentu mrščeno prerivanje okoli uvajanja nove državne politike. Tardieujeva politična skupina se je morala razklati na troje grup, od katerih je vsaka pripravljena pod različnimi pogoji vstopiti v koncentracijsko vlado s Herriotovo stranko. Od skrajne desničarske stranke Marinovih konservativcev se je odlomila majhna skupina katoliških socialcev, ki tudi ne bi delali težav Herriotu, ako se i Herriotova radikalnosocialistična stranka ocedeji od svojih volivnih socialističnih zaveznikov, ki da ne nudijo s svojim internacionalizmom nobene možnosti za resnično francosko rešitev današnjih težkih problemov. Vse dobire polpreteklega jakobinizma, ki je danes vsled prevelikega političnega vpliva socialistov in komunistov tudi tuje marksistično obelje, naj se preljuje v sintetično hotenje vseh desničarskih pristašev socialne evolucije in tradicionalne osnove francoskega liberalizma. Tako bi francosko meščanstvo bilo rešeno pred nevarnostjo bodoče diktature državnega socializma.

Te namere novega francoskega patriotizma pa zadevajo v Herriotovi radikalni stranki na silno opozicijo. Mnogim članom Herriotove grupe je Herriot sam že zdavnaj mnogo prepatrotilen in dnevno mu obito, da je svojo mednarodno politiko zastavil vse pregloboko v koreninah Tardieujevih mednarodnopolitičnih zasnov. Dasi so Herriotovi radikali vsi večinoma pristaši modre in radikalne socialnopolitične evolucije, vendarle ne vidijo druge rešitve za bodočnost francoskega kapitalizma, ki v veliki in vodilni francoski evropski finančni iniciativnosti, ki se mora izvajati v obliki brzih francoskih mednarodnih posojil, ki jo naj pripravi popolnoma v Briandovem smislu vodena zunanja politika. Ta »mladoturški« pokret v Herriotovi radikalni stranki, ki ga vodi zelo vplivni poslanec Pierre Cot, uživa popolno oporo fransonskih lož, ki po svojih predstavnikih v senatu še trdovratno brani senilne oblike jakobinskega liberalizma. Ker pa je francoski senat še dovolj močni varuh te jakobinske tradicije, zato »mladoturška« grupa radikalne grupe v opoziciji proti Herriotu prehaja v najradikalnejše oblike. Obenem s socialisti zahtevajo socializacijo železnice, ki danes delajo dnevno z osem milijoni frankov izgube, zahtevajo poddržavljenje vse vojne industrije in zakonodajno oblast uradniških in učiteljskih sindikatov.

Če se hoče francoska liberalna desnica — liberalna v političnem in ne v filozofskem smislu — približati previdno vsem problemom zdrave socialne evolucije, potem se skrajno levčarsko krilo francoskega liberalizma zaveda, da more le z radikalnimi sredstvi premostiti revolucionarne čeri bližajočega se preobrata. Herriot sam je predstavnik one tradicionalne francoske liberalne patriotske šole, kot so jo izoblikovali Gambetta, Waldeck-Rousseau in Clemenceau. Zagato današnjega francoske-

Konferenca za gospod. sanacijo srednje Evrope v Stresi v Italiji

(Od našega belgrajskega urednika)

Belgrad, 18. avg. 1. Iz merodajnega mesta je dobil Vaš dopisnik sledeče informacije o bodoči konferenci za odpomoč državam srednje in vzhodne Evrope:

Reparacijska konferenca v Lozani, ki je za nkrat rešila vprašanje nemških reparacij, je sklenila, da se bodo velesile odslej v prvi vrsti pobrigale, kako pomagati agrarnim državam, ki se že delj časa nahajajo v veliki in grozeči krizi. Sklenjeno je bilo, da se skliče posebno konferenco na jesen. Danes je že določeno, da se bo ta konferenca sestala že dne 6. septembra in sicer v Stresi v Italiji in da ji bo predvidoma predsedoval francoski minister George Bonet. Njeni sklepi bodo pozneje predloženi še »Mednarodni komisiji za ustvaritev evropske unije, ki bo končno veljavno te sklepe sprejela ali zadržala.

Na konferenco v Italijo so povabljene sledeče države: Jugoslavija, Francija, Nemčija, Anglija, Italija, Češkoslovaška, Avstrija, Švica, Rumunija, Bolgarija, Grčija, Madžarska in Poljska. Vsaka izmed njih bo poslala po dva delegata. Na dnevnem redu konference bodo v prvi vrsti vprašanja preferenčnih carin. Debata se bo spočetka sukala okrog tako zvanega Tardieujevega načrta, ki predvideva pomoš

podonavskim državam (Jugoslaviji, Rumuniji, Avstriji, Madžarski in Češkoslovaški). Toda že samo dejstvo, da se te konference udeležita tudi Italija in Nemčija, dokazuje, da je stopil francoski predlog glede organizacije Podonavja v ozadje in da bodo prišli na dnevni red popolnoma novi predlogi, ki bodo vključili sodelovanje velesil. Kolikor je do sedaj znano, bo to prišla pred to konferenco sledeča vprašanja:

1. Katere izmed srednjeevropskih in jugovzhodnih evropskih držav imajo takšno gospodarsko obelje, da bi med seboj lahko ustvarile preferenčno gospodarsko enoto?

2. Kakšno stališče naj zavzamejo velesile napram taki skupini držav, kakšne ugodnosti lahko velesile tej skupini dovolijo in obratno, kakšne ugodnosti naj te agrarne države nudijo velesilam za dosedanje pravice po klavzuli največje ugodnosti?

3. Ali naj agrarne države, ki so pripravljene ustvariti preferenčno skupino, isto ustvarijo na skupni konferenci ali pa brez konference in s posameznimi pogodbami od države do države?

Zaenkrat so vsa zunanja ministrstva v Evropi pridno na delu, da pripravijo delovni program in da razčistijo še nekatera predhodna vprašanja. Ako-

ravno bo konferenca v prvi vrsti obsegala le gospodarsko-trgovinska vprašanja, ni dvoma, da se bo tekom zasedanja morala konferenca tudi intenzivno pečati s čisto finančnimi in finančno-političnimi zadevami, na pr. kako omogočiti svobodno kretanje deviz med posameznimi državami, kako organizirati kompenzacijski urad za izravnavo medsebojnih računov in nadalje, kako organizirati izplačevanje denarja za izvoz te gospodarske skupine v druge države. Dokler namreč traja dosedanj kaotični in dokler bo kapital ostal blokiran kakor je danes, je vsak poskus za gospodarsko sanacijo srednjeevropskih držav brezuspešen.

Iz vsega gori omenjenega sledi, da je rešitev težkih gospodarskih problemov, ki nas tarejo, še zelo oddaljena, ker se odlaga od konference na konferenco in so vsi upi, katere smo negovali, da se nam pride na pomoč že v tem letu, ko je bila stiska najhujša, bili brez podlage.

Na konferenci v Stresi se bo morala pojaviti organizirana fronta držav, ki so za reševanje, ker sicer jih »države, ki rešujejo« ne bodo nikdar prostovoljno izvele iz sedanje bede. Zaenkrat pa se mora na žalost ugotoviti, da med prizadetimi državami zaželeno edinstvo v nastopu še ni dozorelo.

16.500 m!

Piccardov polet v stratosfero - Srečno pristal

Milan, 18. avg. tg. Prof. Piccard se je zdrav spustil na tla ob 16.40 pri majhnem kraju Obello di Verona. Oba potnika sta popolnoma zdrava. Skoraj dve uri od 14 do 16 sta ostala »koraj nepremično« v zraku 3000 metrov visoko nad Bezenanom na južnem koncu Gardskega jezera. Nato je veter odgnal balon južno proti Castiglione. Spuščanje se je izvršilo brez nezgod. Obello di Verona je majhen kraj blizu kraja Volta Mantuano, ki v zemljevidih po navadi niti ni označen.

Curih, 18. avg. tg. Polet profesorja Piccarda je trajal od 5.07 do 16.40. Balon je nosil 650 kg teže. Piccard je izjavil pred startom, da hoče ostati v stratosferi približno 12 ur. V gondoli je imel živeža za dva dni, pet posod za komprimirani kisik za 36 ur in vse drugo potrebno znanstveno in tehnično opremo. Vse skupaj je tehtalo 1210 kg. Znani letalec Mittelholzer je spremljal balon s svojim letalom zaradi filmanja balona. Ob 6 zjutraj so videli balon samo še kot majhno točko. Ob 9.30 je poslal Piccard brezžično brzojavko: »Nahajamo se 14.000 do 15.000 metrov visoko, vse zdravo.« Ob 9.40 je letel proti Meranu. Balon je plaval ob Curiha najprej proti jugovzhodu, potem pa je krenil proti vzhodni Švici, od tam pa se je zopet obrnil proti jugu. Nad dolino Rana je letel ob 7.45 nad kneževino Liechtenstein. Ob 8.15 je bil nad ledenikom Silvretta, ob 9.45 pa nad Spodnjim Engadinom. Piccard je brzojavil ob 10.30: »Preleteli smo Engadin in Samaden. Višina 16.500. Vse zdravo, pa zelo mrzlo.« Ob 11.40 je brzojavil: »Spuščamo se, da se izognemo Jadranskemu morju.« Piccard je radiotelegrafiral tudi, da so opazovanja bila odlična.

Mantua, 18. avgusta. tg. Prof. Piccard je dosegl višino 16.500 metrov. Ko je pristal, ni hotel dati nobenih izjav. Spustil se je na zemljo po 10 urah na ozemlju občine Volta Mantovana, 30 km od Mantove. Ozemlje je popolnoma pustlo in brez dreves. Ko so italijanske oblasti dobile prve vesti, da plove balon proti italijanskemu ozemlju, je zrakoplovno ministrstvo naročilo vsem letališčem v severni Italiji, da se pripravijo za sprejem Piccarda. Ko se je popoldne zvedelo, da plove Piccard proti Gardskemu jezeru, sta dobili natančna navodila letališči v Ferrari in Besanconu. Piccard je pristal ob 17.17 na ozemlju, na katerem so bile v preteklem stoletju mnogokrat bitke. Spuščanje je trajalo 15 minut ter je gondola pristala v mali vasi Cavallara blizu Monzambana južno od Peschiere 3 km od Volte Mantovane. Orožništvo je javilo pristanek ob 18 namestniku v Mantovi. Takoj so se odpeljali prefekt z drugimi političnimi osebnostmi in Cavallaro. Medtem je dospel tudi polkovnik Bernasconi, poveljnik letališča Besancon ob Gardskem jezeru.

Piccard je zapustil gondolo smehljaje, ne da bi bil videti utrujen. Izjavil je na kratko, da je srečen, ko je izvršil svoj drugi polet v stratosfero. Nadaljnji podrobnosti o svojem poletu pa ni hotel dati. Odredil je, da se takoj demontira balon, ki ni prav nič poškodovan. Piccard je samo prosil

za čašo vode, potem pa se je odpočil v avtomobilu in nadzoroval do noči demontiranje balona. Potem se je z zastopniki oblasti odpeljal v Besancone, kjer je gost tamkajšnjega poveljnika.

Mantua, 18. avgusta. tg. K pristanku prof. Piccarda nam naš dopisnik poroča še te-le podrobnosti. Kraj pristanka leži med vasjo Monzambano in iz zgodovine znanim krajem Solferino. Ker je bil Vaš dopisnik na licu mesta prvi med inozemskimi časniki, so nam znane naslednje podrobnosti. Govoril je s prof. Piccardom, ki je z uspehom svoje druge ekspedicije zelo zadovoljen tako v znanstvenem kot v tehničnem oziru. Oba učenjaka, ki sta se nahajala v zrakoplovu, sta se pritoževala nad izredno hudim mrazom, ki je znašal na nekaterih krajih do -15° C, kar je bilo neznošno pri stalnem sedenju. Nasprotno pa je bila orientacija med 12 ur trajajočim poletom izvrstna. Pristanek se je izvršil pod dramatičnimi okolnostmi: Ko se

„Mi bomo še dolgo ostali na svojih mestih“

Berlin, 18. avg. ž. Tukajšnji dopisnik Reuterjevega urada je imel snoči razgovor z državnim kancelijem von Papenom in ga vprašal, če se bo njegova vlada držala še do božiča. Kanceler mu je odgovoril: »Mi smo še dolgo ostali na svojih mestih.« Von Papen je poudarjal, da ne more biti niti govora o tem, da bi se njegova vlada hotela izogniti Reichstagu. On se bo obrnil na Reichstag in je prepričan, da bo zdrav razum strank prišel do preprčanja, da je trenutno vsaka druga vlada nemogoča in da zaenkrat ni vlade, ki bi lahko stopila na mesto sedanje. Če pa bo vladi kljub temu izrečena nezaupnica, potem bo pač napravila svoj sklep v okviru spoštovanja ustave. Nemčija ne more favorizirati, da se z njo postopa, kakor z državo druge vrste. Če bo Nemčija prikrajšana v enakosti na polju varnosti, bo državna vlada storila potrebne korake, ki jih je v svojem govoru že napovedal general Schleicher. V teku razgovora se je dotaknil državni kanceler tudi vprašanja kolonij in je rekel, da Nemčija še ni zapustila svojega stališča in da bo na vsak način zahtevala, da se to vprašanje reši v njeno korist.

Na koncu je državni kanceler izjavil, da narodni socialisti ne bodo skušali priti do svojega cilja nelegalnim potom. V ostalem je dobil v tem oziru od Hitlerja obvezno izjavo. Vlada se ne bo pomislila, da v slučaju potrebe vsak nacionalistični poskus z orožjem že v krali zadusi. Vse nemški narod je danes složen s svojim voditeljem Hindenburgom, v katerega vodstvo ima popolno zaupanje.

Pogajanja med centrom in nar. socialisti

Berlin, 18. avgusta. AA. Politični krogi motre z vidnim zanimanjem priprave za pogajanja med centrom in nacionalnimi socialisti. Na dnevnem redu bo najprej vprašanje sestave pruske vlade. Če bodo ta pogajanja uspešna, ni izključena podobna koalicijska v državnem parlamentu.

Kakor je znano, je centum prejšnji teden povabil obe desničarski stranki na posvet glede izvolitve pruskega ministrskega predsednika. Obe stranki pa sta tedaj to povabilo zaradi direktnih pogajanj s Papenovo vlado odklonili.

Sedaj so nacionalni socialisti prosili centum, naj bi se ta pogajanja vendarle vršila. Izrazili pa

je zrakoplov približal zemlji, so prišli kmetje, katerim je zaklical prof. Piccard, naj primejo za vrvi ter privežejo zrakoplov na murve. Med tem pa je ušel zrakoplov še enkrat v zrak navzgor, nato se še v zraku petkrat preobrnil, dokler se ni umiril. Potniki, ki so bili v zrakoplovu, niso bili poškodovani, pač pa je nastala znatna škoda pri aparatih itd. Dobro je bilo, da so bile vse meritve prej preračunane. Zlasti so zanimivi izsledki glede kozmičnih žarkov, ki pa zahtevajo večmesečne znanstvene obdelave.

DOSEŽENA VIŠINA JE PO SEDANJIH TOČNIH UGOTOVITVAH 16.500 METROV.

Nad gardskim jezerom sta prišla nasproti zrakoplovu dva italijanska aeroplana, ki sta zrakoplov spremljala na nadaljni poti. Sopotnik prof. Piccarda Cossyns je izjavil, da je do zadnje četrt ure vršil merjenje, dočim je upravljal prof. Piccard zrakoplov ter obenem pazil na aparate. Oba učenjaka sta se med vožnjo preživljala z mlekom, čajem in čokolado. Po pristanku sta odšla v Besanzone, kjer sta se nastanila v hotelu Meier. Prebivalstvo jih je v triumfu spremljalo in sta bila deležna velikih ovacij. Zrakoplov sta oddala v bližnje letališče. Prof. Piccard je prejel še sedaj veliko število brzojavk z vsega sveta ter čestitk k posrečenemu poletu.

so hkratu željo, da se vrše brez zastopnikov nemških nacionalcev. Razmerje med obema desničarskima strankama se je v zadnjih dneh bistveno poslabšalo. Vrh tega so nemški nacionalci proti izvolitvi pruske vlade in so zdaj stavili predlog, naj bi predsednik republike tudi za Prusko imenoval prezidialno vlado, kakršna je vlada von Papena za Nemčijo.

Politični krogi so mnenja, da pogajanja med centrom in nacionalnimi socialisti ne bodo potekala gladko, ker bo centum najbrž predlagal za predsednika pruske vlade kakšno nevtrarno osebo. Navzlic temu pa ta pogajanja niso brez izgledov in možno je vendarle, da pride do »črno-rjave koalicijske«, ker razpolagati obe stranki z zadostno večino tako v pruskem deželnem zboru kakor v državnem parlamentu. Črno-rjava koalicijska pa bi ustvarila v državnem političnem življenju popolnoma novo situacijo.

Reichstag se snide 30. avgusta

Berlin, 18. avgusta. tg. Predsednik nemškega državnega zbora Löbe je sklical novoizvoljeni nemški državni zbor na prošnjo državnega kancelarja na dan 30. avgusta k prvi seji. Kot starostni predsednik bi imela poslovati komunistkinja Zetkin, vendar je vprašanje, ali bo to mogla storiti radi svojega zdravja. Če ona tega posla ne bo zmogla, bo posloval kot starostni predsednik poslanec cent. Johannes Blum.

Iz otviritveni seji bodo samo ugotovili ali je zbornica sklepna. Starostni predsednik bo imel potem še nalogo, določiti prihodnjo sejo z dnevnim redom: Volitev predsedstva. Po parlamentarni praksi ima frakcija narodnih socialistov kot najmočnejša stranka pravico do mesta predsednika. Smatrati je, da bo centum spoštoval to tradicijo, zaradi česar bo omogočena večina za narodnosocialističnega kandidata. List »Angriff« piše, da bo nemška državna vlada dobila v državnem zboru skoraj soglasno nezaupnico. Navzlic temu pa list namigava na možnost, da bi se do tedaj morda lahko našla drugačna vladna večina. S tem ne more misliti na nič drugega, kakor na koalicijsko med narodnimi socialisti in centrom.

Pred razlastitvijo plemiških latifundij v Španiji

Madrid, 18. avg. Zdaj je popolnoma gotovo, da ima vlada namen zapleniti zemljišča onih monarhistov, ki so bili zapleteni v minuli puč. Razlastitev se bo izvršila brez odškodnine in sicer v dobro države. Od te razlastitve ne bo izključeno nobeno posestvo, naj bo veliko ali majhno, in nobena vrsta kulture, samo, da se je njen posestnik udeležil upora proti režimu. Država bo ta zemljišča poceni prodala zemlje potrebnemu prebivalstvu. Posebno bodo prizadeti plemiški veleposestniki v Andaluziji, Estremaduri in Mancii, to je slučajno v onih pokrajinah, v katerih se ima po načrtu agrarne reforme, kateri že precej časa čaka sankcije zbornice, izvesti agrarna reforma.

Na ta način bo eden najbolj bogatih španskih veleposestnikov vojvoda Di Medina, ki je sedaj zaprt v Madridu zaradi udeležbe pri potlačeni kontrarevoluciji, izgubil svoje premoženje, ako bo zbornica odobrila zakonski načrt o zaplembi, katerega je vlada predložila 17. avgusta. Šef vlade Azana se

je podal v La Granijo, da se posvetoje s predsednikom republike, ki bo, kakor se zagotavlja, razlastitveni zakon sigurno pobil. Ni izključeno, da se bo razlastitev v zbornici sklenila že danes, 18. avgusta.

General San Jurio v ječi ne podaja več nobenih izjav. Noče nikogar sprejeti in nikomur ne daje nobenih izjav. Tudi z ravnateljem ječe, ki ga obiskuje vsak dan, se general ne spušta v noben razgovor o minulem puču. Zdi se, da je San Jurio bil vršilec načrta, katerega je monarhistična aristokracija že dolgo pripravljala in za katerega so bili zbrani veliki fondi. Baje je general Barrera izginil s fondom za vojsko. Uradni list pozivlje generala, da se v teku osmih dni javi oblasti, česar pa general čisto gotovo ne bo naredil.

Sedanji položaj skušajo izrabi sindikalisti in komunisti, ki so proglasili generalni štrajk v znak protesta, da so oblasti potlačile ljudsko gibanje, naperjeno proti monarhistom. Pri tozadevnih mani-

festacijah sta bili namreč ubiti dve osebi, več pa je bilo ranjenih. Policija je pri tej priliki tudi našla pri nekem delavcu revolver ter ga aretirala. Ker so ga njegovi tovariši hoteli osvoboditi, je policija morala rabiti orožje.

Granada, 18. avg. AA. Sindikalni voditelji so odložili generalno stavko do ponedeljka. Če dotlej aretirani delavci ne bodo izpuščeni, bo stavka vnovič proglašena.

Sevilla, 18. avg. AA. Ker je izgal list »La Unión« v pravkar zadušnem monarhističnem komplotu dvoločno vlogo, je vlada odredila zaplenbo njegovega pohoštva. Razen tega je list kaznovala s kaznijo 10.000 pezet.

Madrid, 18. avg. AA. Za inspektorja meščanske garde, ki bo poslej podrejena ministru notranjih del, je postavil general Bedija, ki je bil pod vlado Primo de Rivero obsojen na smrt zaradi nekega vojaškega upora.

„Burbonski princ“ je bil navaden pustolovec in slepar

Pariz, 18. avg. AA. »Journal« objavlja sledečo izjavo, ki jo je podal princ Sixt Bourbon-Parma-Sicilski svojemu londonskemu dopisniku v zvezi s smrtjo »prince« Edgarda Bourbonskega:

»Brez vsakega oklevanja lahko izjavim, da oseba, ki je izgubila življenje v ljubavni drami v ulici Du Boulois, ni v nikakršni zvezi z bourbonsko rodbino. Brez dvoma gre za kakšnega pustolovca, ki je na neznani način prišel do dokumentov, po katerih bi ga bilo mogoče smatrati za člana bourbonske hiše. Resnica pa je, da v vsej bourbonski knežji rodbini ni nikogar, ki bi nosil ime Edgar. To dejstvo je prav lahko dokazati.«

Pariz, 18. avg. AA. Umorjeni »prince« Edgard Bourbonski je zapustil mnogo hudih spominov v neplačanih hotelskih računih. Priporočuje, da bi bil moral biti »prince« med vojno ustrelen v Italiji, ker so ga smatrali za avstrijskega špijona, dočim je on sam pripovedoval, da je v vojni poveljeval oddelku avstrijske armade. V Nizzi vedo pripovedovati, da je bil »prince« Edgard nekoč kandidat za albanski prestol in da je v Nizzi napravil svoje ime, potem pa je prejel nekakšno podporo od avstrijskega dvora, za kar pa je moral vršiti špijonažo in podobne posele. »Prince« Edgard se je neprestano predstavljal kot človek, ki bo zdaj zdaj zasedel albanski ali pa kakšen drug prestol. V avstrijskem poslanstvu vedo o princu bolj malo, zdi se pa, da je imel že v letih 1910 in 1913 opravka z avstrijsko policijo, ko se je mudil na Reki in v Trstu. Avstrijsko poslanstvo med drugim opozarja na dejstvo, da je »prince« Edgard imel potni list, ki mu ga je izstavil španski konzulat v Genovi, ne pa avstrijskega. Vse kaže, da je »prince« tudi svojo špansko prijateljico neprestano prepečeval, kako bo zdaj zdaj postala vladarica, pa je njej nazadnje vsa stvar že začela prepadati, ko je videla, da on že leta in leta ne premore počenega groša.

Zagonetka „prince“ še ni rešena

Pariz, 18. avg. tg. Zagonetka umorjenega prince Edgarda Bourbonskega še vedno ni pojasnjena. Princ Sixt Bourbonski, brat bivše cesarice Zite, izjavlja, da umorjenec ni z avstrijskim habsburškim domom v nobeni zvezi in da je tudi popolnoma nemogoče, da bi Sikstova leta, ki je danes stara nad 80 let, imela ljubavno razmerje s Francom Jožefom, iz katerega naj bi se bil rodil Edgar. Francoska policija je dognala, da so italijanske oblasti leta 1915 aretirale umorjenca po intervenciji španskega dvora, pa so ga kmalu zopet izpustili. Pri aretaciji je izjavil, da dobiva vsak mesec podpore od avstrijskega dvora. Bil je osumljen, da opravlja gotove politične posele za avstrijski dvor, vendar ga niso pri tem motili.

Na vzhodu zopet težki oblaki

Sanghaj, 18. avg. AA. Japonski konzul je protestiral proti bojkotnemu gibanju, ki ga podpira tudi kitajska trgovinska zbornica. Sanghajski župan je odgovoril, da njegova moč ne sega tako daleč, da bi mogel tako gibanje prepovedati.

Nemške občine v slabem položaju

Berlin, 18. avg. AA. Finančni položaj mnogih občin je postal že tako prekeren, da so se mnoge občine same obrnile na državno vlado po pomoč. Občine se izgovarjajo, da ne zmorejo prehudih brezposelnostnih bremen. Na drugi strani pa je tudi državna oblast prisiljena imenovati v mnoge občine svoje komisarje. Gre predvsem za take občine, ki niso pravočasno oddale državi pripadajočih davkov. Odlok pruske vlade o tem je predsednik republike že podpisal in bo te dni objavljen. Odlok bo zadel kakih 40 do 50 občin.

Revolucijska epidemija

Buenos Aires, 18. avg. AA. Po poročilih iz dobro poučenih virov je v brazilski državi Rio grande do sul izbruhnila revolucija.

Konferenca nemških škofov

Fulda, 18. avg. AA. Včeraj je bila tu otvorjena konferenca nemških škofov. Pred konferenco so škofje prisostvovali božji službi. Konference se udeležujejo z izjemo obolelih škofov iz Berlina, Münstra in Aachena vsi nemški škofje.

Treznostni kongres na Kumu

Belgrad, 18. avg. I. Z naredbo od 18. avgusta, št. 13.550, je dovoljena udeležencem treznostnega kongresa na Kumu, ki bo 28. avgusta, polovična vojnja. Udeleženci, ki plačajo celotno vojnjo do Zidanega mosta, Hrastnika ali Trbovelj, bodo potem na Kumu dobili potrdilo, s katerim jim je zagotovljena brezplačna vojnja nazaj.

Dunajska vremenska napoved: Večinoma jasno, vroče, nagnjenost nekoliko k nevihtam.
Zagrebska vremenska napoved: Še vedno toplo in nekoliko oblačno.

Iz Bolgarije

Sofija, avgusta.

Pomoč od toče prizadetim kmetom.

Filijale bolgarske zemljedske banke v mestih Plevni, Sliven in Vraca so začele nakupovati žito in druge pridelke, da omogočijo hudo prizadetim kmetom iz rodovitnejših pokrajin prehrano družin in krmo živine do prihodnjega leta, ker je toča pobila vse pridelke in opustošila polja. V nekaterih krajih je škoda tako velika, da kmetje prodajo stara blaga, da bo država morala že v kratkem deliti podpore v hrani nesrečnemu ljudstvu. Seže, ko bo nakup žita in drugega blaga gotov, bo mogoče ustanoviti, koliko bo stalo razpoložljivega žita za izvoz.

Obsojeni morilec mesto v zapor — na izlet.

Po volitvah v Narodno sobranje 21. junija lanskega leta, so bile razveljavljene volitve v okraju Gornja Orehovica, češ, da je bivši »Demokratski« zgovor izvajal tam najhujši volilni teror, kar je dokazala sodniška preiskava. Nove volitve so se tedaj končale z zmago Narodnega bloka in je bil med drugimi izvoljen tudi sedanji zvezni tajnik zemljedecev Vergil Dimov in ministrski kandidat. Zalibog pa tudi naknadne volitve niso končale brez incidentov in je bil ubit neki Grozju Konstantinov od privržencev Vergil Dimova, po imenu Tabakov, ki se je vozil po agitaciji z ministrskim avtomobilom.

Pet odvetnikov, ki so zastopali interese ubitega, je zapustilo sodno dvorano, ker sodišče ni hotelo ugoditi njihovi zahtevi, da se smatra ubistvo za premoženjsko. Končno je bil Tabakov obsojen na 6 in pol letno ječo in odvzamejo se mu za dobo desetih let državljanske pravice. Tabakov, ki se je nahajal na prostem proti garanciji 50.000 levov, je obsojdo sprejel, nato se pa peljal z ženo in prijatelji s čolnom v Rumunijo na izlet...

Sofija, 18. avg. AA. Snofč okrog pol 11 sta se v ulici carice Eleonore slučajno srečali dve družbi Makedoncev. Z eno skupino je bil protogrobov Lav Glavinčev s štirimi tovariši, v drugi skupini pa so bili trije pristaši Vanče Mihajlova. Med obojimi je prišlo do spopada, v katerem je padlo okrog 20 revolverjskih strelkov, ki pa niso nikogar ranili. Borba med njimi se je nehala, ko so se po prvih strelkih prihiteli na lice mesta policija in nekaj vojakov, tako, da so vsi zagnali v beg. Policiji se je posrečilo aretirati štiri izmed njih, ostalim pa je na sledu.

Naša trgovinska pogajanja z Grčijo

Belgrad, 18. avgusta. I. Iz krogov trgovinskega ministrstva poročajo, da so se pogajanja za dodatno trgovinsko pogodbo med Jugoslavijo in Grčijo in za ustanovitev kompenzacijskega urada med obema državama že začela in da so grški delegati takoj postavili konkretne predloge glede zvišanja grškega izvoza v Jugoslavijo. Dosedanji grški izvoz v Jugoslavijo znaša namreč okrog 40 milijonov drahem in bi ga bilo treba povišati na 400 milijonov drahem, da bi dosegel količnik trgovske bilance v izmenjavi blaga med obema državama. Grški deficit v trgovinskem prometu z Jugoslavijo znaša namreč 460 milijonov drahem. Naša delegacija se bo potrudila in navedla grške želje, v kolikor so upravičene, toda dozdeva se, da so grške zahteve, postavljene s precej čudnim nastopom, ustvarile manj ugodno ozračje za uspešen napredek pogajanj.

Pred veliko stavko v Angliji

London, 18. avg. AA. Položaj v lancasterski tekstilni industriji je postal prav resen. Delavska zveza je sklenila objaviti stavko dne 27. avgusta in to v primeru, da dotlej lastniki tekstilnih tvornic ne bodo dali zadoščenja in izpremenili svoj pravkaršnji sklep o znižanju delavskih mezd. Stavka bi bila hud udarec za Anglijo. Priključili bi se ji nad 250.000 delavcev. Prav malo verjetno je, da bi tvornice ugodile delavcem, ker so ti v svojih zahtevah nepopustljivi. V Prestonu je stavka že izbruhnila. Zaradi tega je tu 27 tvornic ustavilo delo.

Sporazum v Ottawi

Ottawa, 18. avg. AA. Na konferenci je bil dosežen nov sporazum o trgovski vzajemnosti med posameznimi deli angleške imperije. Med Anglijo in Kanado je bil dosežen sporazum, ki bo omogočil omejiti kvarne posledice sovjetskega dumpinga na angleški imperij.

Soproga predsednika poljske republike umrla

Varšava, 18. avg. AA. Soproga predsednika poljske republike Mošičkega je ob 12.30 preminula. Smrt jo je dohitela na gradiču Spala v 60. letu življenja. Pokojnica je že del časa bolela na sreč. Pokojnica, rojena Czyzewska, je že pred vojno posegala v javno življenje in je bila svojemu sorogu vedno aktivna in dragocena sodelavka.

Nova iznajdba

Pariz, 18. avg. AA. Francoski znanstvenik Dussaud je izročil znanstveni akademiji razpravo, v kateri opisuje svojo novo kinematografsko iznajdbo. Po tej iznajdbi bo mogoče delati kinematografske posnetke brez neposrednega fiksiranja posnetih predmetov in dogodkov.

Drobne vesti

Dakar, 18. avg. AA. Nalivi in viharji so poškodovali železnico v okolici Bamaka. Več domačinov je našlo smrt. Voda je izpodkopala in odplavila več sto hiš. Mnoge stavbe so bile močno poškodovane. Škoda je velika. Oblastva so podela prvo pomoč. Malta, 18. avg. AA. Angleški prestolonaslednik in njegov brat Gregor sta davi prišla na Malto. Prebivalstvo ju je sprejelo z velikimi ovacijami. Pariz, 18. avg. AA. Francoska vlada je odlikovala pisatelja Alberta Londresa z redom častne legije. Pisatelj Albert Londres je, kakor znano nedavno tega tragično preminul. Zgoraj je s kakim 50 sopotniki na francoski ladji, ki se je ponesrečila v Adenskem zalivu.

† Peter Pajk

Ljubljana, 18. avgusta.

Mrli in nadarjeni slovenski esejist in kritik g. Peter Pajk, slavist na ljubljanski univerzi, je danes ob 5 popoldne umrl v tukajšnji bolnišnici.

Samo še „Vzhodna marka“...

Berlin, 18. avgusta. V tukajšnjih političnih krogih so neglede na strankarsko pripadnost z velikim zanimanjem sledili razpravi o ratifikaciji lozanske pogodbe glede avstrijskega posojila, ki se je snoči zaključila v dunajskem parlamentu. Avstrijska poslanska zbornica je odobrila lozanski zapisnik glede posojila z 81 proti 80 glasovom, torej z enim glasom večine. V Berlinu smatrajo prav to okolnost, da se je za posojilo našel samo en glas večine, za uspeh krepke akcije nemške diplomacije na Dunaju in živahne propagande nemških emisarjev ter nemškega tiska. Treba je pomisliti, kako težko je danes sploh najeti posojilo na mednarodnem trgu, kako zelo je bilo potrebno to posojilo Avstriji, Narodni banki, da zaščiti šilling, in avstrijski industriji sploh, nadalje, da se je najetje posojila pred dobrim mesecem smatralo za izreden uspeh Dolfussove politike; pri vsem tem je bil oddan v dunajski zbornici za posojilo samo en glas več kakor proti njemu!

Poleg tega mora priti vprašanje posojila še pred zvezni svet. Ta bo posojilo bržkone odklonil, ker nima Dolfussova vlada pri njem večine. Nato bo v soboto o posojilu vnovič, in to definitivno sklepal poslanska zbornica. Da si Dolfuss pridobi Starhembergov Heimatblock, je moral napraviti nacionalistom še drugo koncesijo. Lozanski sporazum glede sporazuma določa, da zadostuje navadna večina pri sklepanju v Svetu Zveze narodov o pogojih in morebitnih kršitvah od strani Avstrije, ki bi bile v zvezi s posojilom. Nemci so videli v tej določbi veliko nevarnost za priključitev (Anschluss). Ako bi svet sklenil, da se v smislu lozanskega sporazuma Avstrija ne sme združiti z Nemčijo, dokler traja posojilo (do leta 1932.), bi Nemčija tega sklepa ne mogla preprečiti, ker bi zanj zadostovala večina in se ne zahteva več soglasnost. Zato je nemška diplomacija na Dunaju pritiskala, da se ta določba lozanskega zapisnika bolj precizira. Dolfuss je moral tudi v tem pogledu ugoditi zbornici, in sicer s tem, da je pristal na predlog, da si bo avstrijska vlada izposlovala pri državah, ki so posojilo podpisale, izjavo, da se določba glede večine glasov ne nanaša na vprašanja priključitve, temveč samo na sklepanje o zgolj finančnih vprašanjih, ki so v zvezi s posojilom. Po vsem tem bi bila potrebna za katerikoli sklep o priključitvi popolna soglasnost in Nemčija bi lahko poljubno razbila vsak sklep.

Za posojilo jamčijo v prvi vrsti Anglija in Francija, in sicer vsaka za 100 milijonov šillingov, za ostalih 100 milijonov pa Holandska, Belgija, Švica in Italija. Nemčija je v zadnjem trenutku odpravila svojo udeležbo pri posojilu, ki je po njenem mnenju v službi francoske zunanje politike. O

Romunska vlada proti inflaciji

Bukarešta, 18. avgusta. AA. Na današnji tajni ministrski seji se je preciziralo vprašanje o posojilu, ki ga je bila Rumunija dobila od Francije. Ugotovljeno je, da izposojena vsota strogo odgovarja možnostim odplačila. Ugodni pogoji, pod katerimi je država posojilo dobila, dokazujejo, da je nastopil preokret v splošni situaciji, kar pomeni za Rumunijo uživanje boljših kreditov. Vlada smatra, da je rešitev vseh denarnih in gospodarskih težav v zboljanju medsebojnega zaupanja ter v dejstvu, da so na razpolago krediti pod ugodnimi pogoji. Odločno pa je vlada proti inflaciji in proti neizplačilu zapadlih trans inozemskih posojil, ker je mnenja, da je za rešitev današnjih vprašanj

potrebna tudi možnost, da vsaka država izpolnjuje obveznosti, ki jih ima.

Socialni demokrati so zadovoljni z vlado

Bukarešta, 18. avgusta. AA. Na seji parlamenta je socialnodemokratski poslanec Miresco interpeliral vlado glede njene delavske politike in glede ukrepov, ki jih misli podvzeti proti brezposelnosti. Minister za delo je nato razložil ukrepe, ki jih je nova vlada že izvedla, ter zakonske načrte, ki jih bo v kratkem predložila. Miresco je izjavil, da se z odgovorom vlade zadovolji.

Usoda francoskega novinarja

Pariz, 18. avgusta. AA. Havas poroča: Znan publicist Henri Guilbeaux je bil 21. februarja 1919 obsojen na smrt. Obsojilo ga je pariško vojaško sodišče zaradi stikov s sovražnikom. Razen tega se je tiste čase udeleževal kot revolucionarni pacifist. Guilbeaux je nato pobegnil v Švico, od tod pa v Rusijo, kjer se je naturaliziral in kjer je postal sovjetski državljani. Kasneje se je napotil v Berlin in tu postal poročevalec pariškega komunističnega glasila »L'Humanité«.

Ker pa se Guilbeaux ni znal podrediti sovjetski politiki, se je kmalu s komunisti sprl. Medtem pa so njegovi številni prijatelji v Parizu posredovali v njegovo korist in zahtevali revizijo procesa. Danes je Guilbeaux prispel v Pariz in se prijavil sodniku. Kmalu nato so ga odvedli v zapore. Novinarjem je Guilbeaux izjavil, da je prišel dokazati svojo nedolžnost in da je srečen, ker se je vrnil v Francijo.

V Maroku je vojska

Casablanca, 18. avg. AA. Zaradi uspešnega prodiranja v pokrajino Velikega Atlasa je promet na cesti Meknes—Midelet zopet prost.

Za izvoznike v Avstrijo

Belgrad, 18. avg. AA. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine sporoča, da po informacijah, ki jih je dobil na carinarnici na Dunaju, ni točna vest, ki so jo prinesli nekateri listi, da za uvozašdja v Avstrijo ni treba prositi za posebno dovoljenje in v smislu avstrijske navedbe z dne 16. julija t. l. Olajšava za uvoz sadja, kakor tudi zelenjave, obstoji v tem, da avstrijski uvoznik prošnjo, ki se sicer redno vloga preko kmetijske zbornice, v tem slučaju direktno predlaga višji carinarniki na Dunaju brez posredovanja finančnega ministrstva. Ta olajšava je odrejena zato, da bi se prošnje reševale čim hitreje, ker bi se sicer lahko blago pokvarilo, če bi predolgo ležalo.

Osebnosti

Belgrad, 18. avg. I. V resoru prometnega ministrstva so napredovali: v 9. položajno skupino za administrativne uradnike: Cistal Josip, Hračovec Dragotin, Arhar Marija, Močnik Josip, Logar Ivan, Camernik Stanislava, Bilenc Peter. — Pri računovodstvu v Ljubljani je napredovala v 8. pol. skupino Kerkoč Emilija, v 10. pol. skupino: Langus Janez. Pri ravnateljstvu drž. žel. v Sarajevu je postavljen za pomožnega nadzornika Kete Emil.

† Josip Pogačnik

Ljubljana, 18. avgusta.

Danes nas je nepričakovano zadela žalostna vest iz Podnarta, da je davi ob pol 6 na svojem domu za vedno zatisnil svoje oči gospod Josip Pogačnik. Slišali smo, da je bolan, da pa bo bolezen to krepko gorenjsko korenino tako hitro potisnila v grob, tega nismo pričakovali. Zgodilo se je. Naša žalostna dolžnost je zato spomniti se rajnega Josipa Pogačnika in njegovega delovanja.

Pred 66 leti se je rodil v Podnartu, sin premožne gorenjske hiše, ki ga je dala študirat. Gimnazijo je dovršil v Ljubljani in v Pazinu, pravno fakulteto pa je študiral v Gradcu. Med študijami so mu doma umrli starši. Mladi Jurist Josko je moral zapustiti Gradec in doma prevzeti gospodarstvo po rajnih starših. Kmalu se je poročil z gosposi Gabrijelo Jegličovo, sestro bivšega višjega državnega pravdnika dr. Andreja Jegliča, iz Dobrezja.

V letih njegove najlepše moške dobe je med Slovenci zmagovalno udarila na plan slovenska ljudska misel v svojim krščansko-kulturnim in socialno-gospodarskim programom. V tistih letih ne-

zlomljivega elana mladih borcev okrog dr. Kreka in dr. Susteršiča je krščanska ljudska misel ocvajala vse hiše in kočje slovenskega podeželja. Tedaj je tudi mladi Josko iz Podnarta stopil v njene vrste in kmalu postal deželni in državni poslanec. Po svoji naravi ni bil borec, vendar je v tedanji SLS bil zvest in lojalni mandat, ki ji je skušal koristiti s svojim uglednim nastopom povsod, kamor ga je postavila. Na odgovornih mestih načelnika brambnega odseka v dunajskem parlamentu in podpredsednika avstrijske poslanske zbornice, kamor ga je poslala stranka, je Slovincem mnogo koristil in dvignil ugled slovenske delegacije. S svojim koncilijantnim nastopanjem si je tudi osebno pridobil povsod le prijatelje, sovražnikov niti v najbolj razburkanih časih nikdar ni imel. Bil je ne le kavalirski zunanosti in kavalirskih manir, ampak tudi kavalirskega mišljenja in čustvovanja, vsled česar je tudi med avstrijsko aristokracijo užival ugled in spoštovanje. Cesarji dvor ga je cenil in uvaževal; cesar ga je plemenitil in imenoval za viteza.

Ko je Avstrija razpadla in je bila v Ljubljani sestavljena prva narodna vlada, je Josip Pogačnik postal prvi predsednik suverene slovenske vlade. Ko so minili časi tistega velikega narodnega navdušenja in so se začeli javljati znaki novih strankarskih orientacij in novih bojev za politično ureditev in gospodarsko socialno in kulturno usmeritev nove države, je Josip Pogačnik zapustil bojno areno in se umaknil iz politike.

Postal je prvi poslanik mlade države na nekdanjem cesarskem Dunaju, kjer je imel težko nalogo, urejati razmere med novo Jugoslavijo in novo Avstrijo. Potem pa, ko je svojo nalogo dokončal, se je umaknil v svoj Podnart. Politiki, ki ga njeni boji nikdar niso veselili, je dal slovo. S politično preteklostjo so ga vezali le še stiki po osebnih prijateljih in znanjih; politiki svoje preteklosti pa se je izognil za vedno. Posvetil se je ves družini in gospodarstvu.

Postal je upravni svetnik Trboveljske premožne družbe, predsednik upravnega odbora tekstilne družbe »Jugoslovskega pivovarne Unione« itd. V teh lastnostih se je udeleževal v teku zadnjega desetletja s tako spretnostjo in sposobnostjo, da je užival splošno spoštovanje ter ugled gospodarskih krogov. Za svoje zasluge je bil večkrat odlikovan z visokimi redovi. Z njimi mu je vladar hotel dokazati svojo posebno naklonjenost. Kadar ga niso klicali gospodarski posli, je bil v svojem Tusculu, v rojstnem kraju Podnartu, kateremu se ni izneveril vse življenje. Tu zapuščila ljubečo ženo, blago gospo Gabrijelo, v svetu pa svoje tri sinove: Jožka, ki je generalni tajnik TPD, Branka, ki je podpolkovnik in adjutant kraljice Marije, in Bogdana, ki je bančni ravnatelj v Mariboru. Nežen in dober oče je bil gospod Josip Pogačnik svoji družini; ljub prijatelj in tovariš; plemenit nasprotnik in človek zelo dobrega srca.

Naj mu sveti večna luč! Zalutajoč gospej vdovi in gosposim sinovom pa bodi izrečeno naše iskreno sožalje!

O strašnem neurju na Štajerskem

Sv. Urban pri Ptuj, 16. avg.

Danes ob pol 7 zvečer se je po dolgi katastrofalni suši prikazal oblak sem od Pohorja, a ni prinesel odrelilnega čezja, ampak pogubo. Začel je bučati vihar — ciklon — vmes je padala debela toča nad ubogo rogozniško dolino in v teku kratkih petih minut je bil uničen ves up in nada naših kmetov — vsi jesenski pridečki.

Ljudje so od strahu vpili, jokali. Sadonosniki, ki so ječali pod težo sadja, so bili uničeni, drevesa okleščena, izruvana, celi gozdovi polomljeni, vinogradi zenačeni z zemljo, polja uničena. Ciklon je prišel s tako naglico, da se pastirji in živali niso mogli rešiti, obtočeni in krvavi so se po nevihtih vračali.

Štirim posestnikom je podrla gospodarstva poslopja, drugim strehe razkrilo. Prosimo oblasti, naj prizadetim občinam Jirsovcem, Vintarovec, Drstela in Janeževci pomagajo vsaj s popolnim odpisom davka.

Ptuj, 17. avgusta.

Katastrofalno neurje v ptujskem okraju, o katerem smo poročali, je napravilo večmilijonsko škodo. Najhujše so prizadete občine v farah Vurberg, Sv. Urban, Ptuj, Sv. Marko, Sv. Barbara v Halozah in Zavrč. Take nevihte ne pomnijo najstarejši ljudje. Strokovnjaki trdijo, da je znašala brzina vetra, pomešana z dežjem in točo, do 120 km na uro. Ni čuda, da je vihar uničil do tal vse poljske prideleke. V vaseh Bukovci in Stojenci ležijo kupi toče na njivah, da se niti ne razloči, kje je stala kora za ali krompir. Vse je z blatno pomešano in izgleda kakor izsušeno jezero, povlečeno s cestnim valjarjem.

Evh. kongres v Novem mestu

Novo mesto, 18. avgusta.

Urno se bližajo dnevi evharističnega kongresa, ki bo v Novem mestu za novomeško dekanijo 27. in 28. avgusta. Ta dva dneva bo v Novem mestu zbrana menda prvič po prvem katoliškem shodu v naši dolenjski metropoli veljkanska množica ljudstva pri češenju evharističnega Boga. Da bo udeležba čim večja, o tem skoro ni dvoma. Da bo pa tudi širša javnost opozorjena na naš kongres, ter da bodo ljudje, ki se kongresa nameravajo udeležiti, dovolj poučeni o celi prireditvi, navajamo tu celoten program kongresa.

V soboto 27. avgusta zvečer ob 8 bo v kapiteljski cerkvi slovesno izpostavljeno sv. Rešnje Telo za nočno češenje, na kar sledi kratek govor. O polnoči bo sv. maša z ljudskim petjem.

Drugo jutro se prično sv. maše ob 5. Ob 6 v nedeljo, dne 28. avgusta zjutraj bo v kapiteljski cerkvi govor za žene in matere, nato sv. maša, po kateri se sv. Rešnje Telo shrani. Ob pol 8 bo v franciskanski cerkvi govor, nato pa sv. maša za fante in moše. Ob 8 bo v kapiteljski cerkvi govor, nato pa sv. maša za dekleta. Ob 10 bo v kapiteljski cerkvi sv. maša s petjem. Po maši se bo pa vršila procesija s sv. Rešnjim Telesom.

Procesija pojde po mestu po sledečih ulicah: Izpred kapiteljske cerkve pojde po Prostjski ulici mimo mrtvašnice ženske bolnišnice čez Kapucinski trg okrog starega pokopališča do okrajnega glavarstva, nato zavije po Ljubljanski cesti na Trg

Kraljeviča Petra, kjer krene pri hiši g. Seidla v Cerkevno ulico, čez Florjanski trg v Križatiško ulico pod cerkvenim zidom mimo mežnarje in pride tako do kapiteljske župnišča, kjer se ustavi. Ko bo vse ljudstvo zbrano na tem prostoru, bo tu zadnji nagovor, posvetitev presv. Srcu Jezusovemu in blagoslov. Ob sklepu pa zapoje »Povsod Boga«, naker se množice razidejo. Vsa prireditve bo končana okrog pol dne.

Verniki se zbirajo na določenih mestih po župnijah. Pazijo naj, da se bodo pravočasno uvrstili v procesijo. — Vse hišne posestnike, ki imajo hiše po ulicah, po katerih se bo pomikala evharistična procesija, so vnapreduj prosi, da okrase okna in jih razsvetle v čast evharističnemu Bogu. Vsakdo naj po možnosti opravi sv. spoved v domači župni cerkvi, ker v Novem mestu bo te dni kaj težko priti na vrsto. — V kapiteljski cerkvi bodo obhajali vsake pol ure v nedeljo 28. t. m. zjutraj, tako, da bo prav vsakemu ustreženo. — Pridite, molimo Ga!

Smrt v valovih

Breznica, 17. avg.

Niso se še posušili venci na grobu Rajhovega Tončka, ki je v nedeljo utonil v Zavrčnem in solze, s katerimi smo mogli njegov grob, v sočustvovanju z ubogo vdovo, že se je takoj po pogrebu raznesla žalostna vest, da je pri vojakih utonil Niko Šarč, sin vrliga v vojni padlega našega cerkvenega in društvenega pevovodje. Materi, bratoma in sestrici naše sožalje! Upamo, da sta se že sešla z očetom v nebesih.

Kaj nam Peca govori?

Prav bi bilo, da bi bile vse podružnice SPD v nedeljo na Peci dobro zastopane; pa tudi drugi prijatelji planin naj bi ta dan pohiteli na to pravadno slovensko goro. Več važnih razlogov je, ki kličejo planince na to pot: Podjetni domači podružnici SPD se je po dolgem iskanju posrečilo najti votlino, kjer spi naš kralj Matjaž. V nedeljo jo bodo izletniki videli še več, v njej bodo videli tudi spečega kralja Matjaža (kipar N. Pirnat se je bil približal celo do prestola!). Vsak misleč Slovenec bi imel kralja Matjaža marsikaj vprašati. Morda bo pa kakemu srečnemu čestitcu kaj razodel?

Peca (2126 m) se nahaja v Karavankah. G. Badiura v svoji knjižici »Izleti po Karavankah« po pravici toži, da slovenski izletniki zanemarjajo prekrasni svet onkraj grebena Karavank. Koliko novega vidimo, če gremo na Peco! Koliko pa jih je med nami, ki bi vedeli, kje prav za prav leži Mežiška dolina, kje je tista Mežica, kje Prevalje, Guštajn, Črna? In dalje: vsi vemo, da je Podjunska dolina prelepa in da so kraji Pliberk, Smihel, Velikovec itd. posebno krasni; s Peco vse to vidimo kakor na dlani.

Peca ni le s svojimi pripovedkami živ spomenik naše starodavnosti, ampak tudi s svojim imenom samim. Ko so naši dedje prišli do nje, so videli njene skale in jo nazvali Pec. (Zdaj pravimo: peč. Čehi govorijo peci. Čehi govorijo tudi: modliti se, in to govorijo tudi Korošci.) V kakšno starodavnost torej kaže ta ljuba nam gora!

Pa tudi sicer marsikaj novega vidiš na tem potu. Če si izbereš Hojnikovo ozir. Senčarjevo pot iz Solčave, uživaš najprej pogled na Olševce, kjer v Potočki zijalki koplje prof. Brodar predzgodovino; še Angleži so se povzpeli do nje, in mi naj niti ne bi vedeli, kje je ta Olševa? In potem se ti

Jubilejni dnevi na Brezjah

od 1. do 7. septembra

Premnogi se še dobro spominjajo, kako so pred 25 leti z ognjem in navdušenjem poromali k tronu Marije Pomagaj na Brezjah, ko je knezoškof dr. A. B. Jeglič kronal milostno podobo v navzočnosti velikanske množice vernega slovenskega ljudstva, množice, kakršne Brezje še niso videli. Nad 30.000 je bilo priča temu slavnostnemu dogodku, ki je edinstven in značilen za naš narod. 25 let je minilo od tistih dni, četrt stoletja, ki nam je zlasti Slovincem dal preživetiti toliko hudega, čas, v katerem smo najbolj potrebovali pomoči in zaščite od Nje, ki nam je v najtežjih urah stala ob strani. Proslavili bomo torej 25 letnico kronanja, ki naj velja kot nekakša zahvala in obenem nova prošnja, naj nam milostno kraljuje in nas vodi naprej k cilju, ki ga nam je dala Ona — Kristusu Kralju.

Znova se bodo zgrnile množice pred Njen oltar. Velikanske priprave, vsesplošno zanimanje in priprave dokazujejo, da se bo srebrni jubilej kronanja vršil s istim veličastvom in slovesnostjo kot kronanje samo. Da bo vsem omogočen obisk, je pripravljalni odbor zaprosil za polovično vožnjo, katera je že dovoljena z odlokom prometnega ministra z dne 27. julija, št. 17.064. Polovična vožnja velja za vse proge v območju ljubljanskega železniškega ravnanstva v dneh od 1. do 7. septembra. Vsak udeleženec kupi na odhodni postaji cel vozni listek z mokrim žigom. Ta listek velja tudi za nazaj obenem z izkaznico Pripravljalnega odbora, da se je res udeležil proslave. Izkaznice se bodo dobile na Brezjah.

Vsi dnevi od 1. do 7. septembra bodo veljali kot jubilejni dnevi v čast Marije Pomagaj. Od 1. do 3. septembra se bo vršila za pripravo slovesna tridnevica. Vsak dan bo zjutraj pridiga, sv. maša pred Najsvetejšim, zvečer pa pridiga, večernice, petje in zvonjenje ter razsvetljava. V soboto zvečer

Gasilska slavnost na Primskovem pri Kranju

Kranj, 17. avgusta.

Bilo je pred desetimi leti, ko so se pomladi primskovski fantje, videč v sosednjih vaseh povsod gasilska društva, opogumili in v binkoštni ustanovili svoje gasilsko društvo. Že prvo leto so kupili cevi, nekaj potrebnega orodja ter postavili skromen gasilski dom. Za načelnika so si izbrali čevljarkega mojstra Franca Sajevica iz Gorenj, ki načeljuje društvu skozi vsa leta do danes. V veliki meri je njegova zasluga, da se društvo nahaja danes na taki višini. Z dohodki od vsakoletnih prireditev se je sčasoma nabral primeren denar, da so primskovski gasilci začeli resno računati z novim domom. Graditi so ga pričeli spomladi 1930. Vsačani so gasilec nudili vsa pomoč. Darovali so les, zvozili vso opeko, pesek, apno itd. ter še izvršili sami vsa težka dela. Lani in letos so dovršili še zadnja dela pri stavbi, ki je bila v začetku avgusta dograjena. Novi dom je lepa stavba in meri 21 krat 11 metrov. V priljubljeni dvorani v velikosti 16 krat 8 metrov, kjer se nahaja lep, stalen oder za igre, poleg dvorane je soba za seje in garderobo. V prvem nadstropju je stanovanje za hišnika. Stolp za cevi je visok 13 metrov. V domu gasilcev ima svoje prostore tudi strojna gospodarska zadruga, ki prireja poučna predavanja in tečaje.

Da pa ta redki in pomembni dogodek blagoslovitve novega doma čim bolje in dostojneje proslave, so vsi Primskovoljci in Gorenjci v složenem nastopu priredili proslavo, kakršne Primskovo že davno ali pa še nikoli ni videlo. Vsi vohi v vas so bili okrašeni z mlaji in slavaloki, posebno okrašena sta bila dom gasilcev in cerkev. Na Veliki Šmarer namreč, ko se je vršila ta proslava, je na Primskovem tudi cerkveno žegnanje. Uvod v slavnost je bila na predvečer 14. avgusta bakljada po vasi in podoknica kumici g. Grudnovi. Peli so pevec iz Kranja. Drugi dan popoldne so se na vrtu gostilne pri Grajzaru zbirali gasilci, gostje in drugo občinstvo, naker je krenil proti cerkvi lep sprevod, med drugimi domači fantje v narodnih nošah, vrsta belo oblečenih primskovskih deklic, za njimi pa žene in dekleta v narodnih nošah. Za njimi pa je na čelu čete kakih 150 gasilcev iz Primskovega, Kranja in okolice korakala gasilska godba iz Senčurja. Sprevod je krenil v cerkev k litanijam, od tod pa k domu gasilcev. Ob asistenci duhovščine je bil na blagoslovil pravljski župnik g. svetnik Matjaž Škrbec, ki je nato povzel besedo in nekako takole govoril:

Gasilski in gospodarski dom, ki smo ga pravkar blagoslovili, je sicer v prvi vrsti namenjen gospodarskemu napredku in gospodarskim interesom sosede Primskovo. Vendar pa ta ustanova nima samo gospodarskega pomena, ampak tudi velik moralen vpliv. Skupnost dela na združnem polju že

Sedaj je skrajni čas, da vzamete Aspirin-tablete. Proti prehladu, revmatizmu in bolečinam Aspirin tablete pristno samo v originalnih omotih.

•Odobreno od Ministrstva Socialne politike i narodnog zdravlja S. Br. 8104 od 16. 5. 1932.

s socialnega vidika marsikaj odpre; krog in krog Pece so posamezne kmetije, starodavne, isti rod že sto in sto let na istem svetu, trdoživ v vsakem oziru.

In kakšni prekrasni studenci izvirajo izpod Pece- Zeje, izletnik, ne boš trpel.

bodo slovesne večernice. Cerkev bo zunaj in znotraj kar najslajnejše razsvetljena, prav tako prostor pred cerkvijo in druga poslopja. Po večernicah bo veličastna rimaka procesija s Najsvetejšim, najlepša, kar jih je bilo kdaj na Brezjah. Marijino družbo in prosvetna društva se je bodo udeležile z zastavami.

V tej noči, od sobote na nedeljo, bo vso noč izpostavljeno Najsvetejšo. Točno ob polnoči bo polnočna sv. maša s petjem. V nedeljo bo ob 10 pontifikalna sv. maša, katero bo daroval prevzvišeni g. knezoškof dr. G. Rožman, ki bo imel tudi slavnostni govor in ki je najvišji pokrovitelj vseh jubilejnih slovesnosti. Z njim bo prihitela na Brezje tudi vsa visoka duhovščina, tako da bo slovesna služba božja kar najslavnejša. Po sv. maši se bo zapel Te Deum.

Vse naslednje dni bo do 7. septembra vsak dan sv. maša s petjem ob 6 zjutraj pred Najsvetejšim, zvečer pa večernice.

Radi silnega navala zlasti v soboto zvečer in v nedeljo dopoldne, bo za vsak slučaj poleg informacijske poslovala tudi posebna sanitetna pisarna. Vešč zdravnik bo z zdravniškimi pripomočki vsak čas na razpolago za slučaj kake ngrseče, nenadne obolenosti ali česa podobnega. Stevilni reditelji bodo skrbeli za red ter bodo ljudstvu vedno in povsod v pomoč ter bodo dajali potrebne informacije. Tudi bo izdal pripravljalni odbor v spomin te slavnosti krasne razglednice, ki si jih bo vsak v tistih dneh lahko nabavil.

Da bo vsak vernik o proslavi tečno informiran, zlasti glede polovične vožnje, so vsi župni uradi ljubljanske in lavantinske škofije vnapredu naproseni, da navedeni spored razglase s priznec ter objasnijo ljudem vse potrebno.

Pojdimo za svojim nadpastirjem, ki kot pokrovitelj 25 letnega jubileja kaže za to največ zanimanja in veselja!

budi socialno smisel med narodom. Delo za skupne koristi, za socialne smotre vedno v moralnem oziru blažilno vpliva na narod. Te žrtve, ki ste jih prinesli na oltar skupnosti, kažejo, da je v vas smisel za skupno delo, za solidarnost med vami. Program gasilstva je: Bogu v čast, bližnjemu v pomoč! Ta program je lep, je socialen, je tudi vzgojen. Ko smo blagoslovili to hišo skupnega dela, želimo, da bi se v njej res ta program izvrševal: Bogu v čast, bližnjemu v korist! V tem domu se bo vzgajala naša mladina za gospodarsko in kulturno delo. Vrši naj se pa tudi vzgoja po tem načelu: Bogu v čast in bližnjemu v korist! Naša mladina, vaš naraščaj naj v tej hiši raste v ljubezni do Boga in bližnjega. Posebno pa eno bi želel, da bi se v tej hiši gojilo, to je ljubezen do slovenskega naroda,

V nas Slovincih je premalo te zavesti, premalo skupaj držimo. Radi tega smo toliko tudi izgubili, da se je ozemlje našega naroda skrililo tako, da gledamo od tu svoje meje. Kako prešeren poje: »Slovenec že mori Slovence, brata, kako strašna slepota je človeka! Ta naš greh mora izgniti iz slovenskega naroda! Proti temu grehu se morate boriti v tej hiši,

Naj bo u dom udi sola da bomo kot en mož vsi sta, na braniku svoje lepe domovine.

Nato sta pozdravila goste načelnik g. Franc Sajevic in župan g. Fr. Jenko. Za njima so pa govorili pokrovitelj slovesnosti g. dr. Dinko Puc, v ime nu okrajnega načelstva g. podnačelnik dr. Zobec, primskovski rojak g. Anton Likozar in g. Josip Turk v imenu Jugoslovanske gasilske zveze. Naraščaj ljubljanskega gasilskega društva je tudi izvajal proste vaje. Po oficielnem delu se je na Fendetovem vrtu vršila prijetna domača zabava.

Plat zvona je bilo

Sv. Gregor, 17. avg.

Snoči ob 10 se je prikazal rdeči petelin vrh skednja posestnika Franceta Modica, Sv. Gregor št. 9. Ljudje so legli že k pokoju, zdramil pa jih je klic in plat zvona.

Pod skednjem je bil hlev in k sreči je gospodar sam rešil vso živino, vse drugo je postalo plen ognja. Hitro se je nabralo vse polno ljudstva od blizu in daleč, ker je bil požar viden daleč po vsej okolici in tja gori do Ljubljane in čez. Domačim gasilec s ose v naglici pridružili tudi oni iz Sodražice, Dvorske vasi, iz Preske, Vel. Poljan in celo iz daljnega Roba so prihiteli s svojo motoriko. Bil je čisto miren zrak in zato ni bilo nevarnosti za bližnja poslopja. Kako je požar nastal, je uganka. Veem gasilec iskrena zahvala za njihovo požrtvovalno sodelovanje.

Ljubljana

☉ **Francoški poslanik g. Paul Emile Naggiar** je moral radi boleznj odpovedati svoj prihod v Ljubljano. Sprejem, ki je bil napovedan za danes ob 10 dopoldne pred Narodnim domom, je torej odložen na kasnejši čas. Zupan in mestni načelnik: Dr. Dinko Puc, l. r.

☉ **Tlakovanje Gosposvetske ceste** je bilo do sedaj nekam hitro naprej, zdaj pa je nenadoma zastalo. V zgornjem delu ceste, od šišenske cerkve dalje, so z deli kar prenehali. Menda je zmanjkalo granitnih kock za tlakovanje. Cesta je zdaj tlakovana od železniškega prehoda do šišenske cerkve. Do Frankopanske ulice so zelo razširili tudi desni hodnik, od Frankopanske ulice dalje pa desnega hodnika sploh ne bo, ker so cestno robno črto pomaknili prav do roba hiš. Zdaj tlakujejo Gosposvetsko cesto nasproti Kolizeja, od Knezove ulice proti Dunajski cesti prelagajo granitne robnike ob hodniku, delajo tudi cestno odtočno kanalizacijo. Razne napeljave izvršujejo na Gosposvetski cesti tudi višje v šiški ter je del Celovške ceste za promet še vedno zaprt. Tudi okrog velesajma je zaradi cestne regulacije vse razmetano, zlasti hodnik ob velesajmu je za pešce skoraj neuporaben. Menda ne mislijo čakati z ureditvijo prav do začeta velesajmskih dni, ko bo tam okoli največ prometa?

☉ **Bogoča šentpeterska cesta.** Pri ureditvi Ljubljane so gradbeniki, zgodovinarji in drugi strokovnjaki prav za prav med dvema ekstrema. Na eni strani so pristajali zgodovine, ki bi človeka prav vse, kar je v Ljubljani starinskega, pa naj bo lepo ali ne, ohraniti in konzervirati, čeprav je sodobnemu življenju v napolni, na drugi strani pa so pristajali modernosti, ki hočejo zbrisati iz Ljubljane prav vse starinsko in naše mesto do skrajnosti modernizirati ter ga spraviti v same premice in kvadratne bloke. Tako vidimo v Ljubljani včasih čudne kompromise med obema taboroma, ker smo Slovenci pač narod kompromisov. Stari in Mestni trg, ki sta prav za prav živ muzej nekdanje Ljubljane, imata na svojem ozkem cestnišču — tramvaj. In vendar nista ti dve ulici v bistvu važni za promet skozi Ljubljano. Šentpeterska cesta pa se bo morala, kljub svojemu starinskemu značaju, prejeti ali slej brezkompromisno modernizirati. Zakaj šentpeterska cesta je ena glavnih prometnih črt v Ljubljani in se bo morala vdati regulacijskemu načrtu. Novejše stavbe je kažejo bodoči razvoj te ceste. Tako se je moral tudi podjetnik Adamič, ki gradi na mestu svoje nizke pritlične hišice, moderno betonsko stavbo, umakniti k regulacijski črti. Od »Skofcevega« pa do palače Urbanc in »Assicurazioni Generali« vodi ravna črta — bodoča najmodernejša ljubljanska cesta, seveda, ko se umaknejo sedanje starinske hišice na tej cesti. Moramo pa vedeti, da šentpeterska cesta nima prav nobenih kulturnih ali zgodovinskih spomenikov, tudi ne nobene značilnosti nekdanje ljubljanske arhitekture in jo morejo sedanja in bodoča generacija sodobnemu prometu žrtvovati z mirno dušo.

☉ **K tretjemu reševalnemu avtu.** Včeraj smo poročali o tretjem reševalnem avtu, ki ga je nabavila mestna občina. Danes opoldne so gasilci razkazali novi reševalni avto g. županu pred magistratom. G. župan je bil z avtom prav zadovoljen in se je tudi pohvalno izrazil o delu poklic-

nih gasilcev pri tem avtu. Iz našega včerajšnjega poročila bi mogel kdo sklepati, da je mestna občina naročila avto neposredno pri tvrdki »International Harvester Export Comp.« v Chicagu. To seveda ni mogoče, ker je glavno zastopstvo za Jugoslavijo pri ugledni ljubljanski tvrdki O. Žužek v Tavčarjevi ulici 12. Ta tvrdka je dobavljala tudi reševalni avto avstrijske znamke »Fiat« mestni občini ter je dobavila tudi raznim avtomobilskim in avtobusnim podjetjem v Ljubljani in v Sloveniji prav lepa vozila. Sicer pa se bo občinstvo samo moglo prepričati o dobri kvaliteti novega reševalnega avta.

REX steklenice in aparati za vkuhanje sadja. — Zaloga: **Julij Klein.** Ljubljana, Wolfova 4

☉ **Deložacije.** Stanovanjska stiska se je sicer letos omilila v toliko, da nadejajo stranke, ki so zmožne plačati, vedno stanovanje, na drugi strani pa se je poostрила, ker se najemnine skoraj nikjer niso znižale, temveč celo zvišale in zato revne družine nikakor ne morejo priti do stanovanja, ker ne zmorejo visokih najemnin. Posledice so deložacije in od sodišča ukazane izselitve. Pri tem pride do prav dramatičnih prizorov, ki drastično označujejo stanovanjsko stisko in socialno bedo v Ljubljani. Tako se je poleg šišenske župne cerkve utaborila družina z 9 otroci. Ta družina je bila deložirana iz svojega skromnega stanovanja. Družina je že pred leti zbudila precejšnjo pozornost, ko se je morala takrat izseliti iz svojega prejšnjega stanovanja. Usmiljenja vredno je stanje te družine, ker je v njej veliko bolnikov in nihče ne zasluži prav nič. V kakšnem stanju bo ta družina, ko prične deževati, si ni mogoče misliti. Iz poslopja bivše »Domovine« so deložirali te dni vdovo s 4 otroci. Družina se je morala preseliti v napol podrti barakko na Muzejskem trgu. Tudi ta družina je v skrajno bednem stanju. V kratkem pa utegne Ljubljana videti še nekaj zelo dramatičnih deložacij v sredi mesta, ako ne bo prave preudarnosti. Mesec avgust je namreč že nekaj let sem v tem oziru najbolj razburljiv.

☉ **Kako je poleti v ogrevalnici.** Mestna ogrevalnica ne pride brezposelnim prav samo pozimi temveč tudi poleti. Seveda pa ni take gneče, kakor je bila pozimi. Zlasti pa ni več škandalov, da sta se morale v dveh kotlih ogrevalnice stiskati dve družini s 7 otroci, v drugi polovici ogrevalnice pa 60 do 70 brezposelnih brezdomcev. Obe družini sta se sedaj že izselili. Ena se je preselila v barakko pri klavnici, druga pa nekam drugam. Sedaj prenočuje v ogrevalnici stalno 5 brezposelnih delavcev ki jim je mestni socialni urad to dovolil. Vsa znamenja pa kažejo, da bo ta ogrevalnica na zimo mnogo pretesna, ker se število brezposelnih množi že sedaj poleti, na zimo se bo pa še bolj. Dobro bi bilo, če bi gospodje na magistratu že sedaj nekoliko mislili na še kakšne druge prostore za ogrevalnico, zlasti pa za ogrevalnico za brezposelne ženske.

☉ **Nočno službo imata lekarni:** mr. Sušnik, Marljn trg 5, in mr. Kuralt, Gosposvetska.

Maribor

☐ **Mario Šimenc je pel.** Na Trgu svobode na prostem, na prirejenem prostoru za »Prodano nevesto«. Ljudi je bilo veliko, ki so po precejšnjem predsedku zopet imeli priliko slišati našega vrliga pevca, ki si je utrl pot v evropsko umetniško življenje ravno iz mariborskega gledališča. Zapel je z zanosom in v skladu s svojim pevskim slovesom Ispavčevi »Če na poljane rosa pada« in »Ciganika Marjica«, potem Pavličev »Pred durmic in Vilharjev »Mornarja«. Sledile so arije iz oper »Tosca«, »Carmen«, »Turandot«, »Zidovka« in »Pagliacci«. Priznanje občinstva je bilo vprav burno in viharno, tako da je naš vrlig pevec moral k sporedu še dodati »Kje so moje rožice« in »Jaz te ljubim«. Prejel je tudi šopek in mnogo iskrenega pritrjevanja. Šimenc si še želim v Maribor.

☐ **Vsaka nova postojanka v hasek tujskemu prometu.** Za ceste na Hum nad Sv. Petrom pri Mariboru je predvidena vsota 800.000 Din. Upravičeno je pričakovanje prizadetega prebivalstva, da se jim preje prične z gradnjo te prepotrebne ceste. Gradnja te ceste, ki je nujno potrebna, bo omogočila izvedbo načrta za postavitve razglednega stolpa na Humu, ki bo gotovo privabil mnogo ljubiteljev naše lepe zemlje na Hum, odkoder se nudi krasen razgled po vseh delih naših slovenskih gor. S tem se bo ustvarila nova izletna postojanka v neposredni bližini mesta, ki bo dostopna najširšim plastem mariborskega prebivalstva.

☐ **35 let skupinovodja** je bil g. Josip Vokač v tukajšnjih delavnicah državnih železnice, ki je na lastno prošnjo šel v pokoj. Služboval pa je preko 40 let ter si pridobil mnogo zaslug za upravo in državo s svojim vnetim in vzornim delom. Toliko dodatno k naši tozadevni notici v številki od srede z dne 17. avgusta 1982.

☐ **Zanimive publikacije** na vpogled. Na mestnem socialno-političnem uradu na Rotovškem trgu so na vpogled jubilejne publikacije okoliškega urada za zavarovanje delavcev. Publikacije ponazarjajo razne vplive na gibanje zavarovanega delavstva in nudijo zanimivo sliko socialnega in zdravstvenega stanja našega delavstva.

☐ **Izpremembe v mestnem avtobusnem prometu.** Zaradi slabe frekvence je mestno avtobusno podjetje primorano z 22. t. m. omejiti oziroma ukiniti nekatere vožnje, in sicer na mestnih in podeželskih progah. Na mestnih progah: Na progi Maribor—Pobrežje se opuste sledeče popoldanske vožnje z odhodom z Glavnega trga ob 15.40, 16.40 in 17.40, in prihodom na Pobrežje ob 15.50, 16.50 in 17.50; z odhodom iz Pobrežja ob 15.55, 16.55 in 17.55, s prihodom na Glavni trg ob 16.05, 17.05 in 18.05. Na progi Maribor—Glavni trg—Tezno se opusti dnevna vožnja z odhodom z Glavnega trga ob 7.45 in odhodom iz Tezna ob 8.05, ter vozi samo ob nedeljah in praznikih. Vožnja z odhodom s Tezna ob 13.15 s prihodom na Glavni trg ob 13.30 se popolnoma ukine za vse dneve. Razen tega vozi samo ob sobotah z odhodom z Glavnega trga ob 14.15, 16.10, 17.30, 18.10 in 19.20, z odhodom s Tezna ob 14.30, 16.30, 17.50, 18.30, 19.10 in 19.50. Proge Glavni trg—Medje, Glavni trg—Nova vas in Glavni trg—Košaki se radi zelo slabe frekvence popolnoma ukinejo. Na ostalih neomejenih progah ostane vozni red neizpremenjen. Vse morebitne informacije daje prometna pisarna na Glavnem trgu, telefonska številka 22-75, odnosno ravnateljstvo podjetja, telefonska številka 24-71.

☐ **Ni vtopljeni žastnik.** Včeraj smo poročali, da se je našlo v Dravi v Zavrču truplo podporačnika Terziča, ki je utonil pri kopanju v Dravi. Poroča pa se nam, da je komisija dognala, da utopljenec ni identičen s Terzičem, ampak gre za nekoga drugega, katerega identiteta pa še ni ugotovljena.

☐ **Slada konkurenca.** Ob vročini pasjih dni so delali mariborski sladoledarji najboljše kupčije. Priliko so žrabili tudi taki, katerim je svoječasno obrtna oblast zaradi raznih prestopkov odvzela pravico prodaje ter so se sedaj zopet pojavili s svojimi vozilci. Tovariši pa so budno pazili na nedovoljeno konkurenco in na njihovo prijavo je romalo nekaj takih sladoledarjev včeraj za zaplate hotela Graf.

☐ **Mnogo sreče.** V stolnici sta bila poročena inženjer falske elektrarne g. Jože Rus in gospodinja Milena Lah.

☐ **Konkurz mariborske Kmetijske ekportne zadruge.** Ker ni kot konkurznemu upravitelju te zadruge ni mogoče na neštevila pismena vprašanja odgovarjati, opozarjam s tem vsakogar, ki ima proti zadruzi kakor terjatev, da jo prijavi v dveh izvodih okolišnemu sodišču v Mariboru in jo kolkuje, kakor je navedeno na konkurznem oklicu, ki ga je prejel vsak upnik. Prijave, poslane meni ali gospodu konkurznemu komisarju, se ne morejo upoštevati in zaradi stroškov tudi ne vračati. — Dr. Snuderl Makso, odvetnik v Mariboru, konkurzni upravitelj.

☐ **Zgled mladine.** Maturantke ženskega učiteljskega št. šolski sester v Mariboru letnika 1912 so ob priliki 20 letnice mature darovale Počitniškemu domu kraljice Marije pri Sv. Martinu na Pohorju 350 Din.

☐ **Stedite z vodo.** Ravnateljstvo mestnega vodovoda opozarja prebivalstvo mesta in bližnje okolice, da morajo biti vsi vodovodni iztoki, zlasti oni iz višje ležečih stanovanj in objektov tudi ob času, ko nimajo vode, vedno zaprti, da se prepreči poplave, ki lahko nastanejo v stanovanjih ob večjem dotoku vode, na primer ponoči. Ker je postalo pomikanje vode v sled suse zelo občutno, se lastniki vodovodnih naprav ponovno pozivljajo, da pustijo vodovodne instalacije takoj pregledati in morebitne nedostatke odstraniti, da se prepreči popolna preprečevanje uporabe kopalne in škropljenje vrtov.

☐ **Na tukajšnji realni gimnaziji** se bodo vršili popravni izpiti 25. in 26. avgusta ob 8; višji tečajni izpiti 26. in 27. avgusta ob 8; nižji tečajni izpiti 27. avgusta ob 8 in popravni izpiti za privatne učence 28. avgusta ob 8. Sprejemni izpiti za I. razred pa bodo 29. avgusta ob 8. Vpisovanje v vse razrede se bo vršilo od 1. do 5. septembra; 8. septembra služba božja; 9. septembra pa je redni pouk.

☐ **Nesreča nikdar ne počiva.** Skok Jakob, poljski delavec iz Zgornje Dupleke, je pri spravljaju sadija padel z drevesa ter si poškodoval levo roko. Vieman Julijana iz Zgornje Dupleke dolega pa je padla z lestve in si zlomila desno nogo v gležnju. Oba se zdravita v bolnišnici.

☐ **Za mariborske tekače.** Uprava Pohorskega doma priredi meseca septembra tek iz Reke do Pohorskega doma. Tekalci bodo lahko ubrali poljubno pot. Kdo bo prvi? — Za 28. avgusta nameravani tek na progi Dravograd—Maribor se preklide.

☐ **Tudi v jetišnici »stanovanjska kriza«.** Zadnje dni je bilo toliko aretacij ljudi, ki so se pojavili v mestu in okolici zaradi nedovoljenega povratka, da so v tukajšnji jetišnici vsi prostori prenapolnjeni.

FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

Isotoodd. Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani — Zahtevajte cenik!

Evharistična slovesnost na Krku

Krk, 15. avgusta.

Evharistični kongres v Dubašnici-Malinski na otoku Krku 14. in 15. avgusta je nepričakovano krasno uspel v vsakem pogledu. Bog je dal svoj blagoslov. Začel se je s trodnevno ter je bilo osem in še več spovednikov zaposlenih. Župnija šteje okoli 1600 prebivalcev; sv. obhajal je bilo nad 4500. Mesto kongresa smatrajo ljudje kot božjepotno mesto, posvečeno Kristusu v Presv. Evharistiji in njegovi proslavi. Sedanji papež Pij XI. je že l. 1924 spojil z Evh. kongresi zelo številne in zelo velike duhovne milosti za vse, ki pristopijo k sv. zakramentu in se Kongresa udeležijo. Ljudje se v živi veri tega vedno bolj zavedajo in trumoma gredo ne samo v mesto kongresov nego tudi doma k sv. zakramentu in hkrati na kongres. Za naš kongres so ljudje vedeli povsod že od januarja naprej; početkom julija so se osnovali v kongresni župniji razni odseki; po vseh cerkvah v škofiji se je od tedaj molilo vsako nedeljo za kongres, čitale so se razne okrožnice v zvezi s kongresom, zadnji teden je naznanjalo povsod tudi svečano zvonjenje, da je Evh. slavje neposredno tukaj. Najmanj 6000 (računali so nekateri celo nad 7000) je bilo udeležencev iz prav vseh vasi na otoku Krku. Motorna plovila so pripeljala ljudi iz Baške, Aleksandrova, Krka, iz Omišlja je božjepotnike vozil parobrod »Triglava«. Prišli so tudi s Sušaka in ostalega Hrva. Primorja. Na predvečer je bila proslava v čast Prebl. Device Marije. Vse je bilo zraven; vse v lekalih, diven prizor, ko se je ob morju procesija razvijala, vse eno petje in ena molitev. Rakete so se dvigale v zrak, možnarji so grmeli, stotine električnih svetilk je v morju odsevalo, vse radi Kristusa Boga. Malinska, kjer se je za teoforično procesijo priredil oltar za blagoslov, je napravila prav vse, kar je mogla, da se čim lepše pokloni svojemu Stvarniku in Odraženiku. Na

predvečer je bilo v morju lučic. Cela vrsta slavolokov. Vse hiše, vsi hoteli, ceste vse v zastavah in zastavcih, cvetju in tapetih, v lučkah in svetlih slikah, ki so gledale iz oken, vrta in zidov. Našle so se tudi Magdalene hiše, ki so potrošile po več tisoč dinarjev za to priliko za okrasitev prostorov, vse radi Jezusa v Presv. Evharistiji. Dve godbi sta v odmorih svirali svete pesmi, zbori so prepevali, narod je pel in molil rožni venec, zlato krunico, litanije, svete pesmi. Bilo je divno. Ljudje so čudovito vztrajali; po 3—4 ure in celo 6 ur daleč so prišli peš, že od tleh zjutraj in še prej na nogah. Zdravnik v Dubašnici je sicer odprl ambulančno službo, ali niti enega slučajni ni bilo, kjer bi se rabila njegova pomoč. Iz cerkve sv. Apolinara, ki je bila vsa v zelenju, so odnesli na prosto vse klopi, da bi se prostor pridobil, ali prepolna je bila zjutraj in popoldne. Pontifikalna sv. maša v staroslovanskem jeziku; škof dr. Srebrnič je govoril tukaj v cerkvi da je rešil naša v Evharistiji. In popoldne pri blagoslovu v Malinski »Tvoji smo, Tvoji hočemo biti«. Drugače je bilo javno svečano zborovanje po sv. maši predpoldne za vse; tu so krasno govorili o Cerkv in Evharistiji advokat dr. Turina s Sušaka, advokat dr. Protulipac iz Zagreba, uradnik Emil Kraljič s Sušaka. Zborovanje je trajalo samo eno uro ter je tudi radi tega krasno uspelo. Popoldne je bilo drugo javno zborovanje samo za moško mladino; okoli 700 fantov je bilo zraven ter so z največjim zanimanjem poslušali govore o življenju v smislu katoliških načel in Presv. Evharistije jurista Iv. Mrakovčiča, odvetnika dr. Protulipca in uradnika Kraljiča. Ob štirih se je začela razvijati sijajna manifestacija žive vere v Jezusu Kristusu v Presv. Evharistiji, na katero ne bo nikdo pozabil. Od župne cerkve v Malinski in ob morju v cerkev nazaj. Ljudje so bili navzlic utrujenosti, vročini in znoju prezadovoljni in veseli. Bog je dal svoj blagoslov. Njemu hvala!

Celje

☉ **Redukcija v državni službi.** Odpuščen je iz državne službe gđc. Žorža Peganova, suplenta na državni realni gimnaziji po poldrugem letu službene dobe.

☉ **Smrtna kosa.** V javni bolnišnici je umrl v sredo 17. t. m. popoldne v starosti 31 let Ocvirk Jože, delavec iz Vlatkovevsi pri št. Pavlu. — Isti dan je umrl prav tako v javni bolnišnici v starosti 12 let Špan Jožef, sin posestnika in gostilničarja iz Planine pri Sevnici. — Dušam pokojnih večni mir in pokoj, žalujočim preostlim pa naše iskreno sožalje!

☉ **Zopet lep uspeh celjske policije.** Pred nekaj dnevi smo poročali, da je neki Dominik Koser iz Gatajterja, okraj Maribor levi breg, ukradel posestnika Pušniko v Ljubo v zahvalo zato, da ga je sprejel v službo in mu plačal še pijačo, z voza listnico, katero mu je sunil iz žepa. V listnici pa je imel imenovani posestnik prav čedno vsoto 1500 dinarjev. Omenjenega Koserja je dalje časa zasleduje predstojništvo mestne policije v Mariboru zaradi tatvine neke obleke, vredne okrog 600 Din. V sredo 17. t. m. se je priklatil Koser v mesto. Čutil pa je potrebo, da se bi malo obril, ker bi na ta način lažje ušel varnostnim oblastem, ki so ga vsepovsod zasledovale. Zato se je spravil na Glazijo na igrišče SK Celja, kjer se je čutil varnega za visokim plotom, in se je začel briti. Ko pa je bil sredi dela, jo je primahal na igrišče agent mestne policije. Osamljeni »brivec« se mu je zdel seveda sumljiv. Zato je zahteval, da se mu legitimira. Končno je le prišlo na dan, da se brije na sportnem prostoru zasledovani Koser, na kar mu je napovedal agent aretacijo. Izročen je v zapore okoliškega sodišča.

☉ **Na državni realni gimnaziji v Celju** bo sprejemni izpit za prvi razred 27. avgusta. Prošnje za sprejem je vložiti do 26. avgusta. Popravni in razredni izpiti se bodo vršili 25. in 26. avgusta vsakokrat ob 8 dalje. Popravni izpiti nižjih tečajnih izpitov bodo 29. avgusta, a višjih tečajnih izpitov 30. in 31. avgusta. Natančen spored bo nabit na razglasni deski. Vpisovanje v prvi razred bo 1. septembra ob 8 do 12. Dosedanji učenci se bodo vpisovali 2. septembra ob 8 do 12 v lanskih razredih. Za učence tujih zavodov bo vpisovanje 3. septembra ob 9 do 12 v ravnateljevi pisarni. Vsak učenec mora pri vpisovanju predložiti izpričevalo o dovršenem nižjem razredu (za prvi razred šolski »izkaz« s potrdilom o opravljenem sprejemnem izpitu in krstni list, za peti razred tudi izpričevalo o nižjem tečajnem izpitu) in potrdilo o višini neposrednega davka roditeljev in učenca, če je temu davek predpisan. Učenci tujih zavodov naj prineso odhodnico na izpričevalo in krstni list. Pri vpisovanju plača vsak učenec 50 Din za kolek na »Prijavo«, 20 Din za »Zdravstveni fond«, 20 Din za tiskovine in takso (šolnino), predpisano po višini neposrednega davka. Dne 12. septembra bo otvoritvena služba božja. Dne 13. septembra se začne redni pouk. — Direkcija.

Ptuj

Toliko vernega ljudstva še ni videl Vurbez kakor se ga je nabralo ob priliki tradicionalnega proščenja na Veliko gospojnico. Posebno veliko ljudi je prišlo iz sosednih far Sv. Martin, Sv. Barbara in Sv. Rupert. Posebno svečano obeležje tej cerkveni slavnosti je dala navzočnost prelata Okolokulaka iz Varšave, ki je daroval slovesno sv. mašo in ki se nahaja na oddihu pri svojem bratu dr. Okolokulaku, primariju ruskega sanatorija v starinskem vurberskem gradu.

Na poslednjih zastrupljenja krvi je premislila v cvetu mladosti, stara komaj 20 let, mladenka Ana Krivec iz Vurberga. Pred nedavnim se je urezala s sromom ter rano zanemarila. Nastalo je zastrupljenje krvi in ko je prišla zdravniška pomoč, je bilo že prepozno. Izdihnila je revica v strašnih mukah. Svetila ji večna luč!

Morilec — sraka. Orožništvo je aretiralo nekega Husa Beganoviča, 26 letnega muslimana iz Tesliča, ker se je klatil po ptujskem okraju in kradel kakor sraka. Spravili so ga v zapore okrajnega sodišča. Pri tem se je ugotovilo, da je bil Beganovič 16. majnika t. l. aretiran radi umora in da je nekaj dni nato pobegnil iz zapora. Ko prestane tukaj kazen radi tatvine, ga bodo ekskorporirali v Teslič, kjer se bo vršil proces proti njemu radi umora.

Ježica

Naš brivec, podjetnik g. Karel Doležal, si je s svojo pridnostjo in podjetnostjo postavil ob Dunajski cesti v Stožičah lep dom s stanovanjem za svo družino ter s prijaznimi, okusno urejenimi lokali za svojo obrt. Hišo in lokale je v nedeljo popoldne blagoslovil in posvetil domači g. župnik Košir, dočim so intimni slovesnosti prisostvovali nekateri sorodniki in najokrajnejši prijatelji g. mojstra Doležala. K velikim podjetnostim in lepemu dejanju čestitamo!

Sport

VICTORIA:ILIRIJA.

V nedeljo bosta gornja kluba v Ljubljani igrala predzadnjo prvenstveno tekmo. Nastopila je doba ksilih kumare in v tem času, je kakor pravijo, marsikaj mogoče. No, in zakaj ne bi bilo tudi to, da zmaga domače moštvo. Na zmago namreč prijetelj belo-zelenih že dolgo čakajo, toda ne več tako potrpežljivo, kot včasih. Prav nujno je potreben uspeh domačega moštva, pa čeprav nima posebnega pomena. Tudi na prestiži damo mi Ljubljani precej. Zakaj ne bi bila ravno Ilirija kiuo, ki bo zaustavil Victorio? Saj je bilo tudi lani tako, ko nihče ni pričakoval več uspehov, so se fantje kar naenkrat znašli in prišli zmagovati. Ker gre torej le še za prestiž, je tudi samo v tem zanimivost nedeljske tekme.

Oba kluba nastopita s svojimi najboljšimi močmi; Victoria pripelje seboj zopet svojega Nurmija — Premira, ki je dosedaj največ pripotoval k zmagam svojega kluba. Tako, kot pred leti Concordia, si bo letos tudi Victoria le z njegovo pomočjo priborila uspehe.

SALOMONSKA RAZSODBA V MITROPA ČUPU.

V nedeljo so zborovali v Celovcu zastopniki vseh držav, ki tekmujejo za srednje-evropski pokal. Reševali so spor, ki je nastal po škandalu v Turinu. Naloga ni bila lahka. Moral so najti pot, da zadovolje oba nasprotnika: Italijane in Čeha. Našli so res srednjo pot; nobenemu obeh nasprotnikov se niso zamerili, Italijani s pa le dosegli to, kar so najbolj želeli. Na konferenci so ugotovili, da sta incidentov pri tekmi med Slavijo in Torinom v Turinu kriva oba kluba. Juventus, ker ni mogel vzdržati red, Slavija pa, ker je odstopila. Radi tega so uporabili § 12 pravil srednje-evropskega pokala, da se izločita oba kluba iz nadaljnjega tekmovanja, ako zakrivity incidente. Radi tega sta za letos diskvalificirana Slavija in Juventus, letošnji zmagovalci je pa Bologna, ker drugega finalista ni, Italijani so letos le zmagali v konkurenci za srednje-evropski pokal. S tem so zadovoljni, čeprav so žrtvovali Juventus. Drugače je seveda s Čehi. Toda tudi ti so zadovoljni. Ugotovili so tudi, da prav za prav odnosi med obema Zvezama niso prekinjeni in da so prav priserili! No ja, mislo profesionalni je vse mogoče. Italijanski klubi so dober vir dohodkov in teh nečejo srednje-evropski profesionalni izgubiti. Radi tega tudi ta salomonska razsodba.

Z OLIMPIJADE.

Zaključne svečanosti so bile v nedeljo izredno slovesne. Zadnjikrat se je napolnil stadion. 105.000 gledalcev je bilo navzočih, ko je prišel v častno ložo podpredsednik USA Curtis z grofom Baillet-la-Tour in ostalimi vodji sportnih organizacij. Po zadnji točki, lovkem skakanju in počastitvi zmagovalcev so se zopet zbrali vsi zastavonošci in atleti pred govorniško tribuno. Z tradicionalnimi besedami je grof Baillet-la-Tour zaključil X. olimpijado. Zahvalil se je v imenu Mednarodnega olimpijskega komiteja predsedniku USA Hooverju, ameriškemu narodu županu Los Angelesa in vsem prirediteljem X. olimpijade. Izjavil je, da so tekmovanja na X. olimpijadi zaključena, vabi pa po starem običaju mladino vseh dežel, da se zopet zbere čez 4 leta v Berlinu, kjer se vrši XI. olimpijada. Zeli, da bi se vršila v slogi in da bi tako olimpijski ogenj prežal vse narode v korist vedno višje stremecu sloveštvu.

Po njegovem govoru so zadonele fanfare, topovski strel so zagrmeli, ugasnil je ogenj nad maratonskimi vrati in na glavnem jamboru so počasi pričeli snemati olimpijsko zastavo, ki je bila izročena v imenu mesta Amsterdamu županu mesta Los Angelesa s prošnjo, naj jo hrani do prihodnje olimpijade. Na glavni jambor so pa potegnili grško zastavo, poleg nje ameriško zastavo kot prirediteljece in nemško — kot zastavo prihodnje prirediteljece. Stadion se je izpraznil in X. olimpijada spada v zgodovino.

Poizvedovanja

Najdena je damska ura v Tomačevem pri kopanju. Dobi se ob Zeleni jami 13.

Oseba, ki je našla 15. t. m. ob Sori v Retečah volno pleteno jopico, se prosi, da javi svoj naslov upravi »Slovenca«.

Izgubila se je zlata verižica s križcem. Pošten najditelj se prosi, da jo proti nagradi vrne upravi »Slovenca«.

Najden je na glavnem kolodvoru dne 18. avgusta ob 8 zjutraj, nahrbtnik. Dobi se Gestirnova ulica št. 4, vrata 9.

Na postaji Predoslje pri Grosupljem je ušel iz vlaka rjav lovski pes z imenom Tref, z znamko Brežice 50. Najditelj naj javi svojo ime proti nagradi na: dr. Peček, Brežice.

Dnevna kronika

Dve avtomobilski nesreči

Avtomobil ga je povozil

Celje, 18. avgusta.

Bila je temna noč, oziroma jutro. Šlo je proti 4 zjutraj, ko je vozil po cesti pri Podčetrniku z vozom posestnik Rataj Anton iz Dražjevas pri Kojnicah. Nasproti mu je privozil črn, osebni avtomobil, a brez luči, tako da ga Rataj ni mogel videti in ker je tih vozil, ga tudi slišal ni. Šele v zadnjem trenutku, ko je bil avtomobil tik pred voznikom in je dal ta signal s hupo, je zapazil Rataj avto pred seboj. Skočil je in porinil konje z vso silo, kar je premogel, na drugo stran, a bilo je že prepozno. Avto je pridrvel, se zaletel v Rataja in ga podrl na tla. Rataj je obležal z večjimi in manjšimi poškodbami in ranami po glavi in po telesu. Avto sam se je pa prevrnil na drugo stran v občestni jarek, odkoder se je čez nekaj časa privlekel šofer, ki se je samo malo potolkel, da je pogledal, kaj je z Ratajem. Rataja so spravili potem hitro na osebni vlak, ki je prepeljal ponesrečenega posestnika zjutraj na celjsko postajo, od koder ga je prepeljal reševalni avto v javno bolnišnico.

Padel je z avtomobila

Celje, 18. avgusta.

V sredo 17. avgusta proti 5 popoldne se je zgodila v Razlagovi ulici nesreča, ki bi bila lahko usodna za Rakusovega delavca Franca Sertla iz Celja. Sertl je bil poleg šoferja na tovornem avtomobilu trgovca Hrašovca iz Zalca, ki je vozil po Razlagovi ulici s srednjo brzino. Na ovinku Razlagove ulice pred starodavnim stolpom mestnega obzidja pa je vrglo Sertla z avtomobila na asfalt, kjer je obležal. Šofer je par metrov naprej ustavil avto ter priskočil svojemu ponesrečenemu tovarišu na pomoč. Nabralo se je seveda tudi obilo ljudstva, ki jih je mučila radovednost, kaj je s Sertlom. Po nekaj minutah je že pridrvel avto rešilnega društva, ki je odpeljal žrtev te nesreče v bolnišnico. Izkazalo pa se je, da posledice niso bile tako hude. Sertl je zadobil nekaj poškodb na glavi in nogi, v ostalem pa se je počutil še kar dobro. Zato so mu nudili zdravniško prvo pomoč ter ga nato odpustili začasno v domačo oskrbo.

Koledar

Petek, 19. avgusta: Ludovik Tol., škof; Julij, pr.

Osebnosti

Iz našega srednjega šolstva. Iz državne službe so odpušteni profesor Capuder Franc (Novo mesto) in gospe profesorice Kovačeva (Novo mesto), Pachnerjeva (Kočevje) in Vodnikova (Ljubljana, učiteljice). V Valjevo ni premeščen profesor Klemen Ivan, ampak strokovna učiteljica Klemenc Ivana (II. drž. gimn. v Ljubljani). Upokojen je bil tudi prof. Fran Ferjan na prosvetnem oddelku v Ljubljani, je že reaktiviran, ker je v službi neobhodno potreben. Za ravnatelja I. realne gimn. v Ljubljani je imenovan dosedanj ravnatelj bivše III. drž. realne gimnazije g. Kuno Hočevar.

Ostale vesti

Udeležence proslave 25-letnice kronanja papeže Marije Ponomag na Brezjah! Polovična vožnja je dovoljena od 1. do 7. septembra 1932 na vseh progah dravske banovine do postaje Otoče ali Radovljica. Izkaznice dobite na Brezjah. Nedeljska služba božja na planinah. »Aljažev klub« sporoča, da bo sv. maša v nedeljo, 21. t. m. na Kredarici ob 8. v Vratih ob 10. na Kofčah ob 10.

Upisovanje v državni konservatorij bo v dneh 1., 2. in 3. septembra dnevno od 9—12 in od 15—17. Ravnateljstvo opozarja gojence in njih starše, da si pravočasno preskrbe od davčne uprave odnosno od urada, kjer prejemajo svoje prejemke, potrdilo, ki ga zahteva zakon o takсах. Ostale podrobnosti sledi.

Upisovanje v šole Glasbene Matice bo v dneh 1., 2. in 3. septembra dnevno od 9 do 12 in od 15 do 17 v prostorih Glasbene Matice, Gosposka ulica 8-1.

Posiv izletnikom na Jadransko morje. Ker je prvotni prijavni rok za ta izlet ob priliki Kongresa narodnih noš v Ljubljani od malega že potekel, je z ozirom na veliko zanimanje in vespričo željo prijavi rok podaljšan do 30. avgusta. Izleta se udeležijo lahko vsakdo tudi brez narodne noše. Kdor od izletnikov pa ima narodno nošo, naj jo vzame s seboj, ker jo bo lahko rabil ob sprejemu v Splitu in prihodnji večer (v sredo) pri koncertu. Izleta se udeležijo v znatnem številu tudi bratje Čehi, vsi v svojih slikovitih narodnih nošah.

Izlet na Pece. SPD Mežica »Peca« sporoča vsem udeležencem proslave »Ustoličenja kralja Matjaža na Peco, da je polovična vožnja zaprosena. Ne oddajte vozniških listov! Prevoz od postaje Pre-

valje do vnožja Pece oskrbuje rudniška železnica in avtobusi.

Učiteljstvo narodnih šol, ki bi bilo v šolskem letu 1932-33 pripravljeno poučevati na meščanskih šolah v dravski banovini naj vložijo prošnjo v kateri je navesti: 1. meščansko šolo, na kateri želi poučevati; 2. skupino predmetov, ki bi jih lahko poučevalo; 3. položajno skupino in 4. službeno dobo. Prošnje je vložiti zaradi nujnosti najkasneje do 25. t. m. neposredno pri kraljevski banški upravi. Prvenstveno se bodo upoštevale prošnje učiteljskega, ki že službuje v kraju, kjer je meščanska šola, na katero prosi.

DAJ slado DAM led.

Izlet na Jadransko morje ob priliki kongresa narodnih noš v Ljubljani. V ponedeljek 5. septembra ob 19 odhoda iz Ljubljane z vlakom skozi Zidani most, Zagreb na Sušak. — V torek 6. septembra na rojstni dan prestolonaslednika Petra ob 7.30 odhoda s parnikom Aleksandrom ali Prestolonaslednikom v Split. Na parobrodu celodnevni koncert, razne zabavne igre. Ob 20 razpustila na parobrodu in spuščanje raket. Na parobrodu zajtrk, kosilo in večerja. Prihod v Split ob 21.30, prevoz v hotel in prenočišče. — V sredo 7. septembra zjutraj, dopoldan ogled mesta pod strokovnim vodstvom, izlet na Marjan in ogled zverinjaka. Po obedu izlet z avtobusi v Solin in kopališče. Na povratku večerja in prenočišče, isti večer ob 20 koncert v Splitu. — V četrtek 8. septembra ob 7 zjutraj, ob 8 izlet s parnikom v Trogir, ogled mesta, ob 11 povratek v Split, ob 12 kosilo, popoldan prosto ter izlet na kopališče (ali izlet v Šibenik k slapovom Krke), ob 19 večerja, isti dan zvečer povratek z vlakom proti Zagrebu. — V petek 9. septembra okrog 8 prihod v Zagreb, ogled mesta in razstave ter ob 13 povratek v Ljubljano. — Vožnja z vlakom ter s parnikom in avtobusi na Sušak, Split, Trogir in Solin, celokupna prehrana s prenočišči velja skupno za vsakega udeleženca II. razreda Din 750, III. razreda Din 550. Prijave sprejema vključno do 30. avgusta Kongresni odbor Ljubljana-Veselje in potovalna pisarna Putnik v Ljubljani. — Pripravljalni odbor VKNN v Ljubljani.

Pri astmi in boleznih srca, bolečinah v prsih, pljučnih boleznih, škrofulozni in rahitisu, povečanju zaščitne žleze, tvorbi golše je velike važnosti ureditev delovanja črev z uporabo naravne »Franz-Josef« grenčice. Kliniki svetovnega slovesa so opazili pri jetičnih, da so s »Franz-Josef« vodo izginila zaprtja, ki se kažejo v začetku bolezni, ne da bi se bila pojavila pričakovana diareja. — »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Našim gospodinjam je namenjena najnovejša knjiga: Naši gostje — kako jim strežemo, ki jo je spisal S. Deodata Kump, učiteljica gospodinjstke šole. Knjiga ima 63 strani besedila in 66 slik. Cena vezani knjigi je Din 45. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. To je po vojni prva slovenska knjiga, ki bo izpolnila veliki vrzel v literaturi vsake gospodinje t. j. o strežbi (serviranju) pri mizi in predpripravi za razne pojedine, ki se prireajo v domačem krogu med znanci in prijatelji ali izrednih družabnih slavnosti (čajanke, banketi itd.). Knjiga je razdeljena v dva dela: a) splošni, b) posebni del. V splošnem delu obravnava pisateljica prav spretno in s popolnim strokovnim znanjem vse, kar je treba vedeti o obrednici, mizi, namizni posodi, namiznem priboru, stekleni namizni posodi in krajevnju miz; poleg tega daje še nekaj prav dragocenih nasvetov kuharici glede prirave jedil. V posebnem delu obravnava pisateljica podrobneje naslednja poglavja: pogrinjanje mize, strežba pri zajtrku, pri mali južini, (malici, predjužniku), pri obedu, (kosilu), popoldanski južini, večerji, routu. Posebej razpravlja o strežbi pri mizi sploh in o razvrstitvi prostorov pri mizi, o buffetu in o pikniku. — Knjigo priporočamo tudi kuharicam, gospodinjskim pomočnicam, bivšim učenkam gospodinjstke šole in tečajev ter natakarkam in natakarkem.

Pridelovalce sadnega vina opozarjamo na Humekovo knjigo: »Sadno vino ali sadjevino«. Potrebna je ta knjiga vsakemu, kdor prideluje sadno vino. Obsega bogata navodila in nasvete, kako je ravnati s sadjevino, da ostane okusen, stanovit in zdrav. Knjiga se peča tudi z izdelavo kisa in uporabo sadnih tropin, da pridejo nam v prid. Opremljena je z 42 podobami in velja 10 Din. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Sre. živce, ledvice zdravi Salina-Radenci. — »Franz-Josef« grenčica vztrajno poživila obtok krvi v spodnjem delu telesa.

Stanje Narodne banke

Pravkar objavljeni izkaz o stanju Narodne banke z dne 15. avgusta kaže v primeri z 8. avgustom tele važnejše izpremembe:

V podlagi je zlato ostalo neizpremenjeno, došim so valute narasle za 0,6 na 1,2, devize pa za 1,2 na 216,6 milj. Din, skupno je torej podlaga narasla za 1,8 na 1.807 milj. Din. Poleg tega so devize izven podlage narasle za 1,9 na 86,5 milj. Din. Nadalje je dospela nova pošiljka srebrnega denarja, kar je razvidno iz povečanja postavke kovanega denarja za svoto 41,1 na 121,3 milj. Din.

Posojila banke so v mali meri padla in sicer eskont za 3,95 na 2.037,85 milj., lombard pa se je nasprotno povečal za 0,15 na 355,2 milj. Din. Prejšnji predjudi državi so se povečali radi obresti

danih blagajniških zapisov za 0,3 na 1.808,2 milj. dinarjev.

Med pasivi je obtok bankovcev padel za 73,4 na 4.799,1 milj. nasprotno so obveznosti po vidu narasle za 78,6 na 682,2 milj. in sicer je naraslo državno dobroimetje pri banki za 18,8 na 23,0 milj., žiroračuni za 16,8 na 446,8 milj. ter razni računi (računi gospodarskih podjetij) za 43,0 na 212,3 milj. Din. Obveznosti z rokom so se zmanjšale za 13,45 milj. na 1.408,0 milj. Din. Poleg tega so se razna pasiva banke povečala za 50,34 milj. na 212,3 milj. Din.

Skupno znašajo obtok in obveznosti po vidu sedaj 5.481,3 milj. To pomeni, da je skupno kritje ostalo neizpremenjeno: 36,13, došim je zlato kritje znatno popustilo in sicer od 32,19 na 32,16.

Naše gospodarstvo v juliju 1932

(po statistiki OUZD v Ljubljani)

S posebno okrožnico je uvedel SUZOR pri svojih krajevnih organih tekočo statistiko o številu zavarovanih delavcev v posameznih industrijskih panogah. Taka statistika bo omogočala realno narodno gospodarsko politiko, ker bo objektivno in stalno kazala, kako vsaka industrijska panoga napreduje, oziroma nazaduje. Sezijske oscilacije, konjunkturna valovanja in sekularne tendence bodo vedno znane.

Statistiko posameznih industrijskih panog se je začelo voditi šele s 30. junijem 1932.

Podatki za julij so sledeči (prva številka pomeni število delavcev (članov OUZD) 31. VII. 1932, druga prirast (+) oz. padec (—) zavarovanih delavcev od 1. do 31. VII. 1932 absolutno, tretja številka pa prirast oz. padec v odstotkih):

Kudarstvo 5, +4, +400%. Gradnja želez., cest in vodnih zgradb 2291, +288, +11,44%. Poljedelstvo 656, +30, +4,79%. Gostilne, kavarne, prenočišča 3299, +131, +4,14%. Javni promet 625, +9, +1,46%. Higijena 1698, +15, +0,98%. Industrija hrane in pišče 3549, +13, +0,38%. Industrija tobaka 861, +3, +0,35%. Cent. za proizv. sile in preskrba z vodo 620, +2, +0,32%. Industrija kamena in zemlje 4835, +14, +0,29%. Grafična industrija 1150, —1, —0,09%. Zaseb. promet, sredstva 921, —1, —0,11%. Tekstilna industrija 8761, —24, —0,27%. Ind. za predl. lesa in rezb. 4152, —15, —0,36%. Trgovina 4235, —17, —0,40%. Predelovanje kože in njenih surovin 3282, —17, —0,55%. Hišna služnina 8004, —70, —0,87%. Denarni zavodi, samostojne pisarne 480, —5, —1,03%. Gledališča, svobodni poklici in razno 1208, —13, —1,06%. Industrija kože in gume 1394, —15, —1,06%. Kovinska industrija 6221, —95, —1,50%. Gradnje nad zemljo 7145, —131, —1,80%. Občinski obrati 1126, —23, —2%. Industrija papirja 1736, —37, —2,09%. Kemična industrija 1585, —47, —2,88%. Oblačilna industrija in čiščenje 4531, —160, —3,41%. Gradnja prevoznih sredstev 284, —15, —5,02%. Gozdno-planinska industrija 6366, —482, —7,04%. — Skupaj 81.020, —659, —0,81%.

Podatki o rudarstvu so brezpomembni, ker so rudarji načelno zavarovani pri bratovskih skladnicah. Gradnja železnice, cest in vodnih zgradb je napredovala zaradi regulacije Ljubljane. Poljedelstvo, gostilne, kavarne in prenočišča ter javni promet so napredovali v glavnem zaradi seve. Ostale industrije ne izkazujejo pomembnejšega napredovanja, temveč celo nazadovanje. Najbolj je nazadovala gozdno-planinska industrija in gradnja prevoznih sredstev.

Zanimiva bo ta statistika čez daljšo dobo, ko bo mogoče sprejembe industrijskih panog grafično predočiti.

Vrtnarska in sadna razstava na Brezjah

Ker nam narava obeta letos na Gorenjskem dobro poljsko in sadno letino, se je sadjarska in vrtnarska podružnica na Brezjah odločila, da vrstijo svojo vrtnarsko in sadno razstavo med letošnje jubilejne prireditve na Brezjah. Razstave bodo sledeče občine: Radovljica, Begunje, Leše, Kobar, Ljubno, Podbrezje, Mošnje in Ovišje. Namen razstave je pokazati širši javnosti, ne samo kaj se v tem okrožju prideluje, temveč predvsem tudi na katere vrste kultur teh strok bo treba v bodoče polagati posebno pozornost, da se dvigne kakovost in poživi kupčija. Razstava se priredi v samostanskih prostorih na Brezjah in se vrši dvakrat, vsakokrat po 10 dni. Vrtnarska razstava se otvori v nedeljo dne 28. avgusta in bo odprta do 12. septembra t. l. Razstava zimskega sadja bo pa v oktobru. Razstavljene bodo sledeči predmeti: 1. Letno in zgodnje jensko sadje: jabolka, hruške, slive in razno jagodičevje. Ti predmeti se razstavijo v kabinetnih zabojčkih, sortirani po predpisanim sadnem zboru. 2. Vrtnarski proizvodi: a) povrtnina: zelenjava, korenje in korenstvo. b) Cvetlice v posodah: cvetoče in dekorativne ter povrtne cvetle v lilih vazah. 3. Kmetijski proizvodi: zelne glave, krompir, fižol, buče, pesa in druge primerne stvari. 4. Vse vrste konserviranega sadja v lilih posodah, in pri-

prave, kako se vrši vkuhanje. Nadalje razni brezalkoholni sadni sokovi v posodah in steklenicah. 5. Razno sadjarsko in vrtnarsko orodje, med tem tudi več samodelnih škroplilnic. 6. Sadjarska in vrtnarska literatura: knjige, listi in razne propagandne slike. 7. Nekaj tudi iz čebelarstva: med v različnih posodah, čebelarstva literatura, žive čebele v opazovalnih panjih in nekaj čebelarskega orodja. 8. Končno tudi nekaj iz perutinarstva: razne divje in domače ptice, sobni pevec itd. Ker je od 1. do 7. septembra dovoljena polovična vožnja od vseh postaj dravske banovine do postaje Otoče ali Radovljice, se obeta veliko obiskovalcev.

Trgovcem v vednost. Društvo izložbenih aranžerjev v Ljubljani, priredi o priliki ljubljanske velesejma tekmo izložbenih oken. Tekme naj bi se udeležile tvrdke glavnih ulic. Ocenjevanje izložb se bo vršilo 8. sept. t. l. po posebnem odboru. Prosimo cenjene gg. trgovce, da se tekme udeležijo polnoštevno in se prijaviijo tekmovanju najkasneje do 31. avg. 1932. Prijavnice se dobijo v pisarni Združenja trgovcev v Ljubljani, kakor tudi vse ostale informacije. Odbor.

Borzo

Dne 18. avgusta 1932.

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali neizpremenjeni tečaji Amsterdam, Bruslja, Curiha in Londona, došim so bile devize Berlin, Newyork in Praga slabejše, Pariz in Trst sta se pa uvrstila.

Ljubljana. Amsterdam 228,68—230,04, Berlin 1351,25—1362,05, Bruselj 789,41—793,35, Curih 1108,35—1113,85, London 197,42—199,02, Newyork 5663,81—5692,07, Pariz 222,96—224,08, Praga 168,17—169,03, Trst 291,01—293,41.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 80.075 Din.

Curih. Pariz 30.1125, London 17,84, Newyork 513, Bruselj 71,25, Milan 26,31, Madrid 41,25, Amsterdam 216,70, Berlin 122,10, Stockholm 91,75, Oslo 89,20, Kopenhagen 95,25, Sofija 3,72, Praga 15,185, Varšava 57,60, Atene 3,20, Carigrad 2,45, Bukarešta 3,05, Helsingsfors 7,65.

Dunaj. Dinar notira: valuta 12,30.

Vrednostni papirji

Danes je bila tendenca za državne papirje slabša in so tečaji bili nižji, deloma pa so ostali neizpremenjeni. Promet je bil na zagrebški borzi naslednji: 7% Bler 4000 dol., 6% begl. obv. 100.000 Din, vojna škoda 500 kom., 5 kom. delnic Narodne banke po 4300 Din.

Ljubljana. Vojna škoda 202 bl., 8% Bler. pos. 4 bl., 7% Bler. pos. 42 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb. Narodna banka 4000—4325 (4300), Priv. agr. bank 231—236, 7% inv. pos. 49—51, agrarji 2450—26, vojna škoda 200,50—201,50 (200, 201), 8, 200,50—201 (201), 9, 199,25—201, 12, 197—200, 6% begl. obv. 34,50—35,50 (35), 8% Bler. pos. 44—45, 7% Bler. pos. 41,50—41,625 (41,50, 41,75), 7% pos. DHB 44—45.

Belgrad. Narodna banka 4300—4600, Priv. agr. banka 234—238 (235,50), agrarji zaklj. 25, vojna škoda 198—200 (200,50, 198,50), 6% begl. obv. 35,25—35,75 (35,75, 35), 8% Bler. pos. 45 bl., 7% Bler. pos. 41—41,25 (41,50, 41,25), 7% pos. DHB 38—44 (44).

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 59,20, Zivno 54,9, Aussiger Chemische 103, Mundur 54, Alpine 9,25, Trbovlje 18,01.

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendence slabša. Promet: 28 vagonov. — Novi Sad in Sombor imata jutri praznik.

Chicago. Pšenica marec 61, sept. 50,375, dec. 54,25, koruza marec 29,625, sept. 32,625, dec. 28,125, oves sept. 16,25, dec. 18,875, rž marec 41, sept. 36,25, dec. 38,125.

Winnipeg. Pšenica april 54,75, jan. 64,50.

Franjo Šuklje:

Našim zgodovinarjem

Slovenci smo brezsgodovinski narod, to se pravi, narod brez zgodovinske dramatike, brez aktivne zgodovine z drugimi besedami. To dejstvo je bilo huda ovira v našem narodnem boju. Kak razloček med nami in z druge strani med zgodovinskimi narodi kakor so Čehi, Poljaki, Madjari? Zlasti pri Čehih se naslanja njih čudoviti prepovedi neposredno na znanstveno preiskovanje in obdelovanje češke povestnosti po slavnem zgodopiscu Frant. Palackem. Naravnost se more trditi, da je ta veliki učenjak in politik rešil svoj narod iz dvestoletnega mrtvila s tem, da ga je seznanil z njegovo častno zgodovino in v narodni duši zbudi domovinsko ljubezen z udejstvenjem češke preteklosti. Na Češkem Palacky, pri nas Slovenci pa od dr. Belweisa protežirani — Peter von Radics!

V zvezi z dejstvom, da je slovenska zgodovina zgolj zgodovina slovenskega trpljenja, pasivne obrambe pred vplivi tujega naroda in gospodstva, je dejstvo, da Slovenci še do danes pogrešamo velikega historika. Skoro v vseh vedah smo dobro, v nekaterih celo sijajno zastopani, na jezikoslovem polju s Kopitarjem, Miklošičem in celo vrsto odličnih strokovnjakov, v matematiki z Vego, v fiziki s prof. Stefanom in Nacetom Klemenčičem, v pravznanstvu z bratom Dolinarjem in dr. Kranjcem — le prvovrstnega zgodovinarja zastopaj lešes med našimi znanstveniki, vsaj do najnovejših dobe. Saj Valvasorja, kranjskega Herodota, ne moremo prištevati našemu narodu in izredne zgodovinarske zmožnosti Tomaža Dolinarja, njegovo globoko znanje in prodirajoči kritični dar niso moge na dan, ker so skrite v njegovem menda edinem zgodovinskem delu, v drobni knjižici: »Codex epistolaris Przemislai Otokari II. regis. Zgodovi-

ne z dramatičnimi kontrastov, s široko epiko najraznovrstnejših dogodkov nimamo, zato pogrešamo tudi do današnjih časov velikih zgodovinarjev.

Stopraj v naših dneh se to pomanjkanje popravila in znanstveniki kakor Hauptmann v Zagrebu, Milan Kos v Ljubljani nam utesnijo časoma vzgojiti krdelo izobraženih zgodovinarjev. Toda baš ker to upam in pričakujem od naših univerz, si usojam obračati pozornost naših znanstvenih krogov na dejstvo, da se pač z hvalevrednim trudom bavimo z lokalno povestnico, da pa preveč preziramo nekatere zgodovinske možake, ki so velikega pomena za probudo in za gmetno povzdigo našega naroda.

Eden izmed teh mož je dr. Matija Kavčič. Koliko je pač Slovencev, celo slovenskih politikov, ki bi vsaj za njegovo ime znali! Menda je slovenski častnik Fridolin Kavčič danes mnogo bolj poznan med slovenskimi rojaki. Pač je Kavčiču v »Slov. biografskem leksikonu« dr. Pirjevec posvetil razpravo, iz katere se more posneti Kavčičeva pomembnost za slovensko politiko, toda prevažni življenjepisni slovar se menda sploh premalo uvažuje med našim obistvom in iz tehničnih ozirov se ne more znamenitemu možu v tem slovarju določiti toliko prostora, kakor zasluži njegovo delovanje.

A zakaj povzdigujem baš Matijo Kavčiča? Ker sem uverjen, da je bil Kavčič, ako izvzamemo Jan. Ev. Kreka, kateremu dajem prvenstvo med vsemi poslanci, kar jih je kedaj Slovenija poslala v parlament, na Dunaj ali v Belgrad, po jasnosti svojih nazorov in bistroumnosti svojih konstrukcij prvi. Osebnost sem poznal skoro vse slovenske parlamentarce od l. 1848 potekši, z veliko večino sem skupaj delal, ponosno poudarjam, da nismo bili zadnji v parlamentarni posvetovalnici in na govorniškem odru, da so uvaževali Sušteršiča in mene, Korošca in Zerjavo, toda v kratki dobi od novembra 1848 do marca 1849 si je Med-

vočan dr. Matija Kavčič znal pridobiti ugled, za katerega ga lahko zavida vsak politik. Tedaj so v kromeriškem državnem zboru skušali zgraditi mnogojezično narodnostno državo na pravični podlagi. Ostrogladi Kavčič se ni mogel navduševati za teritorialno načelo avtonomnih dežel, radi tega je on prvi zahteval narodno samopravo. Opozorjam na prezanimivo delo Rudolfa Siegharta: »Die letzten Jahrzehnte einer Großmacht, katero je izšlo prav pred kratkim. Sieghart, desna roka ministrskih predsednikov od Körberja do Becka, šestkrat tudi njih glava, pravi na str. 430: »Misel narodne avtonomije... ni bila brez zgodovinskih vzorov. Mi jo srečamo v kromeriškem ustavnem odseku kot Kavčičev predlog.« In na drugem mestu, ko pojasnjuje kromeriški ustavn načrt, ki vsebuje razdelitev večjih dežel v narodno okrožje, omenja, da je dalje segajoči predlog Slovenca Kavčiča zahteval ustvaritev državnopravnih enot na narodnostni podlagi. »Narodnostna zvezna država je v tem predlogu prvič predvidena in njim bi bila premagana zgodovinskopolitična individualnost posameznih kronovine. Kar je bil zadnji habsburški cesar Karol ponujal svojim narodom v trenutku državnega razsula, ko je že bilo prepozno, je slovenski poslanec predlagal 70 let prej, ko bi taka temeljita preosnova še bila pravočasna!

Ta Kavčičev predlog v Kromeržu ni ubeljal, toda sprejeto je bilo, kar je nasvetilo v drugi nad vse važni zadevi, glede gruntno odveze. Danes se proslavljajo avstrijski Nemci svojega Hans Kudliča, češ da je on rešil kmeta desetine in tlake. Kaj je na tem? Kudlič, študent zdravilstva, s svojimi 25 leti najmlajši izmed vseh poslancev, je presenetil zbornico s samostojnim predlogom, pač čisto umestnim po svojem namenu, toda po svoji vsebini povsem nepremišljenim in nezrelim. Jedro je dobil Kudličov predlog šele v debati o osekavem poročilu, ko je bil sprejet Kavčičov nasvet, naj se nekatere dajatve opuste proti

odškodnini, druge pa naj prestopajo brez odkupa. Zemljska odveza se je v Avstriji sijajno posrečila. Da se je to zgodilo na pravičen način, k temu je veliko pripomogel zdrav razum in pravni čut poslanca Kavčiča, ki je našel spretnega sodelavca v rojaku posl. dr. Mih. Ambrožu.

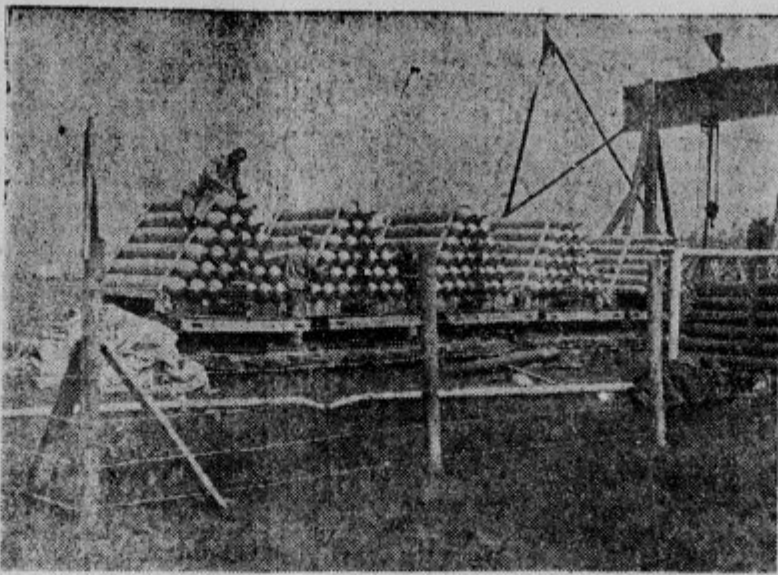
Se jo vidim pred seboj, krepko Kavčičevo postavilo v svojih »Spominih« pripovedujem, da so me oče že kot šestletnega fantiča redno jemali s seboj na Spodnji Rožnik, kjer se je vsako jutro zbral nekaj ljubljanske gospode pri zajtrku. »V kotu je sedel oblastni kakov olimpični Jupiter dr. Mat. Kavčič, odvetnik ljubljanski... Dr. Kavčič je bil navadno malobesečen, kadar pa je usta odprl in katero zinil, je območnilo celo omizje in z napeto pozornostjo so sledili gospodje njegovim besedam.«

Ugledni mož je umrl l. 1863, visoko čislani ob svoji smrti, predsednik odvetniške zbornice, danes že popolnoma pozabljen od nehvaležnih rojakov. Ali ne bi bilo umestno, da bi sedaj, ko imamo svojo univerzo, le-ta se spomnila tega veljaka ter bi v znanstvenem zgodovinskem ali pravnem seminarju profesorji napotili svoje slušatelje, da spijejo Kavčičev življenjepis? Moj poziv velja v prvi vrsti zgodovinarjem, kajti prešnja me prepričanje, da mora vsak historik poznati državo in njen pojem, kar je pa ožko zvezano s politiko! Baš s tega vidika je priporočati take študije, neglede na to, da na ta način izpolnjujemo tudi svojo narodno dolžnost proti velikim sinom naše domovine.

K znamenitim poslancom kromeriškega državnega zbora spada tudi dr. Jože Kranjc, prosluli avstrijski pravnik. Mari ne bi bila hvaležna naloga za ljubljansko pravniško fakulteto, pod svojimi avspicijami izdelati in izdati tudi življenjepis tega učenjaka in narodnega politika, katerega bi sicer nemški sosedje, ne da bi se dolgo obotavljali, z mirnim licem proglasili za svojega?

Premislite in uvažujte!

Profesor Piccard se je dvignil

Na levo: Piccard ogleduje s časnikarji gondolo svojega zrakoplova. Prav na desni stoji prof. Piccard, prav na levi pa njegov asistent Cosyns. — Na desno: Velika zaloga jeklenih bomb z vodikom. Vse te bombe je porabil profesor Piccard, da je napolnil svoj ogromni balon z vodikom.

Včeraj je okrog 5 zjutraj odletel profesor Piccard z letališča v bližini Curiha v stratosfero. Z njim se je dvignil tudi njegov pomočnik Cosyns. Ko je profesor Piccard, ker so bila vsa vremenska poročila zelo ugodna, sporočil že v sredo zvečer, da bo odletel v četrtek zjutraj, se je zbralo na letališču nad 40.000 ljudi, ki so hoteli videti, kako bo odletel profesor Piccard. Vso noč in in tudi še v prvih jutranjih urah je pripravljalo pomožno osebje vse potrebno, o polnoči pa je profesor Piccard že dal napolniti velikanski balon z vodikom, ki ga je imel stijenjenega v velikanskem kupu

jeklenih bomb, v kakršnih imajo sodavičarji pri nas ogljikovo kislino. Ob 4 zjutraj je bilo že vse pripravljeno in profesor Piccard je sprejel zadnjikrat novinarje, katerim je z veselim smehom na obrazu povedal, da je gondola popolnoma v redu in da pričakuje, da se mu bo polet popolnoma posrečil. Profesor Piccard ima na gondolo pritrjenih precej vreč balasta s skupno težo 650 kg. Ko je sprejel zadnja in zelo ugodna vremenska poročila, je stopil profesor Piccard med navdušenim vzlikanjem in ploskanjem ogromne množice v gondolo. Ko je bil že v gondoli, je zaklical raz-

burjeni množici: »Hvala lepa, na svidenje!« Nato je zaprl lino in dal povelje, naj odvežejo vrvi, ki so držale balon. V prvem jutranjem solncu se je dvignil ogromni balon in švignil prvih par sto metrov naravnost navzgor. Balon se je dvigal, kakor je bilo proračunano, približno 80 m na minuto. Ko je bil kakih 500 m visoko, ga je začel sicer slabotni veter nekoliko zanašati proti vzhodu, vendar je tisočglava množica še dolgo časa zasledovala balon, ki se je dvigal v vedno večje višave. Ob 8 zjutraj so ponovno opazili v velikanski višini Piccardov balon približno nad Bernino.

Koliko je avtomobilov na svetu

Na vprašanje, koliko avtomobilov je na svetu, odgovarja sedaj statistični urad United States Department of Commerce v Združenih državah Severne Amerike. Ta urad je izdal zanimivo statistiko, ki vpoštevava vse številke do konca leta 1931. Tako je bilo 1. januarja 1932 na vsem svetu 35 milijonov 263.397 avtomobilov, od katerih jih je bilo v severnih Združenih državah Severne Amerike kar 25.986.353, na vsem ostalem svetu pa 9 mil. 277.044 avtomobilov.

Vsega skupaj je na svetu 29.291.172 osebnih avtomobilov, 5.609.441 tovornih avtomobilov in 962.784 avtobusov. Radi gospodarske krize je padlo število uradno dovoljenih avtomobilov v letu 1931 za 542.235 ali za 1 in pol odstotka vseh avtomobilov na svetu. Najbolj je nazadovalo število avtomobilov v Ameriki, ker je odstotek nazadovanja nekoliko večji. Kljub krizi pa je naraslo število avtomobilov v Angliji, Franciji, Italiji, Švici, Jugoslaviji, dočim so nazadovale Nemčija, Avstrija, Španija, Finska in Kanada.

Za Ameriko, ki ima skoraj 26 milijonov avtomobilov, je prva država Francija, ki pa ima le 1.713.368 avtomobilov. Za njo pride Anglija (izvzemši Škotsko), ki ima 1.342.969 avtomobilov, nato Kanada z 1.186.960 avtomobili ter Nemčija z 672.633 avtomobili. Vsa Avstralija ima 623.000 avtomobilov, Argentinja pa 331.000. Dežela pa, ki ima najmanj avtomobilov, so pa Spitzbergi v Severnem ledenem morju, kjer je vsega skupaj en sam tovorni avto. Zamorska republika Liberia pa ima okrog 100 avtomobilov.

V sovjetski Rusiji ima vlada, ki ima itak vse avtomobile, skupno 12.857 avtomobilov. Seveda v tem številu niso zapopadani avtomobili inozemskih diplomatov. Politiki in vlade vsega sveta, izvzemši Združenih držav Sev. Amerike, pa imajo na razpolago vsega skupaj 61.841 osebnih avtomobilov. Ameriška vlada pa ima 172.250 avtomobilov na razpolago.

Prvega januarja 1932 je prišlo na vsem svetu na 56 prebivalcev zemlje 1 avto. Pred enim letom pa je prišel 1 avto že na 54 ljudi. Ker je v Ameriki največ avtomobilov, je razumljivo, da pride na 477 Američanov 100 avtomobilov. Iz tega sledi, da se v Ameriki lahko naenkrat vozijo vsi od dojenčka pa do 100 let starega deda. Saj je razumljivo, da bi v vseh avtomobilih lahko sedelo po 4 do 5 oseb, s čemer bi že sedeli vsi Američani v svojih 26 milijonih avtomobilov. Zanimiva pa je dežela, ki po gostoti pride takoj za Ameriko. Je to Havai, kjer pride na 7 prebivalcev 1 avto. V Kanadi in Novi Zelandiji ima vsak osmi prebivalec svoj avto, v Avstraliji vsak dvanajsti. V Ala-

ski pride na 23 prebivalcev 1 avtomobil, v Franciji na 24, v Angliji na 28, v Nemčiji pa že na 95. Če pa imajo ameriške Združene države že rekord največjega števila avtomobilov, tedaj ima Los Angeles, ki je znan po zadnjih olimpijskih tekmah, prav poseben rekord. Los Angeles je namreč mesto, v katerem je sorazmerno največ avtomobilov. V Los Angelesu prideta namreč na 3 osebe dva avtomobila in v mestu je vsega skupaj 851.556 avtomobilov. Torej približno 200.000 več kakor jih ima vsa Avstralija ali pa polovico toliko, kakor jih premore vsa Francija. V New Yorku je 792.131 avtomobilov in vsak deveti Newyorčan ima že svoj avto. Na tretjem mestu je Chicago z 485.565 avtomobili in Detroit, kjer je največ tvornic za avtomobile in kjer vozi 383.946 ljudi svoje vozove. Vse londonski okoliš premore 233.000 avtomobilov, tako da pride na 28 prebivalcev 1 avto. V Parizu pa pride avto na 14 prebivalcev. — Te ogromne številke so prav gotovo za nas nekaj nerazumljivega, zlasti če pomislimo, da se že jezimo nad temi avtomobili, če švigeta mimo nas po cesti dva avtomobila eden za drugim.

Vlakovodja omedlel

Prav redek slučaj se je pripetil na elektrificirani železnici, ki vozi iz Neaplja v Salerno. Med vožnjo pospešenega osebnega vlaka je zapazil sprevodnik, da je prostor, kjer navadno stoji vlakovodja na električni lokomotivi, prazen. Sprevednik se je silno prestrašil in hitro šel skozi vozove do lokomotive in vdrl v kabino, v kateri bi moral biti vlakovodja. Vlakovodja je ležal na tleh kabine v nezvesti in sprevodnik je imel še prav toliko časa, da je ustavil zelo hitro vozeči vlak, preden je pridrvel na prvo postajo. Da ne bi sprevodnik tega zapazil, bi se zgodila velikanska nesreča, zakaj na prvi postaji je čakal na istem tiru vlak, ki naj bi se pridružil prihajajočemu osebnemu vlaku. Tako pa je njegova hitra pomoč rešila vlak pred strahovitim trčenjem, prav tako pa je vlakovodja dobil prvo pomoč.

Lindbergu se je rodilo dete

Nesrečnemu Lindbergu, kateremu so svojčas ukradli roparji otroka, katerega ni več videl živega, je poklonila žena v torek novo dete, fantka. Mati in otrok sta zdrava in se počutita prav dobro. Radi tega veselega dogodka se čudi vsa Amerika, ker nihče ni pričakoval, da se bo Lindbergu rodil otrok prav tam, kjer so mu roparji ukradli prvega.

Izkopavanja na Nemijskem jezeru

Ze delj časa odkopavajo na izsušenem Nemijskem jezeru v Italiji dve cesarski ladji iz dobe zadnjih rimskih cesarjev. Ladji sta se takrat potopili in obležali na dnu jezera. Najprej so dvignili eno izmed ladij, katera pa je bila precej izropana, ker so se potapljači že večkrat lotili dragocene ladje. Cesarske ladje so bile namreč razkošno opremljene in nemalo zlatih kipov in posod je bilo na njih. Prva ladja, ki so jo že dvignili, je pokrita s streho, tako da ji ne škoduje dež. Za drugo, ki leži še na dnu jezera, pa grade sedaj odre, na katere jo bodo dvignili. Prav tako je že napravljen 400 m dolg poševni oder, po katerem bodo potegnili ladjo valjerji na oder. Druga ladja je ležala nekoliko globlje in je bila pokrita z okamenelim blatom, ki jo je varovalo pred napadi prejšnjih potapljačev. Sedaj so zbili z ladje to oblogo, izpod katere se je pokazala lepo ohranjena ladja. Meseca oktobra bodo dela končana in zgozdinarji bodo mogli občudovati razkošje starih Rimljanov.

Francoski predsednik republike Lebrun je v spremstvu Herriota obiskal na počitnicah pokopališče v Chambrieresu, kjer je položil na spomenik leta 1870 v obrambi mesta Sedana padlim vojakom iz mesta Metz v venec.

Nesreča na morju

Francoski poštni parnik, ki vozi med Južno Ameriko in Afriko in kateri prevažata zrakoplovno pošto, katero sprejema od letal in jo oddaja zopet letalom, je začel sredi morja v vihar in se potopil z 22 možmi. Parnik je bil namenjen iz Port Natala v Daker v Afriki.

V japonskem morju sta trčila japonska parnika »Nihitoku Maru« in »Hidamaru«. Prvi je dobil veliko luknjo in se takoj potopil. Vseh 19 mož, ki so bili na parniku, se je potopilo.

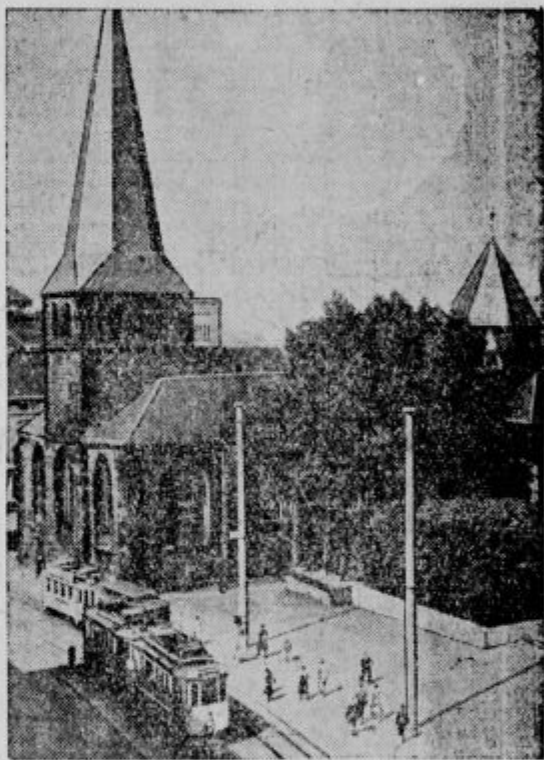
Rimska cesta v Vatikanu

V okrožju vatikanskega mesta so pri zadnjih odkopavanjih našli na važna arheološka odkritja. Delavci so zadeli ob temelje tako zvane Vle Triumfalne, po kateri so nekdanji rimski vojskovođe šli v svojih zmagovalnih pohodih. Cesta, ki je tlakovana z bazaltom, je 14 metrov globoko pod sedanjo zemeljsko površino.

Potopljeno „Niobo“ dvigajo

Na praznik je pripeljal reševalni parnik potopljeno nemško šolsko ladjo »Niobo« v kielsko pristanišče. Reševalni parnik je s svojimi dvigalnimi napravami dvignil potopljeno ladjo do morske površine, tako da je gledal dimnik že iz vode. Nato je reševalna ladja skoraj celih 14 dni vlekla potopljeno ladjo od mesta, kjer se je potopila, do kielskega pristanišča. Vožnja je šla seveda le počasi od rok, ker je bila vsa »Nioba« pod vodo in je nudila že pri razmeroma zelo počasni vožnji velikanski upor. Sedaj, ko je »Nioba« že v pristanišču, pa se bodo začela šele najtežja dela: dvigniti bo treba ladjo iz vode. Kljub temu, da ve prebivalstvo, da tako dviganje zahteva mnogo časa, včasih več kakor 24 ur, vendar prihajajo že sedaj množice z vseh strani, da bi zasledovale dviganje tako nesrečne ladje. V ladji je še mnogo trupel, do katerih potapljači niso mogli priti. Te bodo spravili iz ladje šele potem, ko bo dvignjena. Sedaj je zasidranih ob potopljeno »Niobo« troje ladij, ki jo bodo skupno dvignile iz vode. V sredi je ladja »Hiev«, ki je dvignila »Niobo« do vodne gladine. Z nje vise na obeh straneh debele jeklene vrvi v vodo in na teh jeklenih vrveh visi potopljena ladja, jekleni grob tako mnogih mladih življenj. Ko bodo začeli dvigati ladjo in jo pritrdili na obe stranski dvigalni ladiji, bo ladja »Hiev«, ki je doslej ves čas držala na jeklenih vrveh potopljeno »Niobo«, odplavala nazaj. Nato pa bodo vse tri trdno zasidrane ladje začele dvigati s svojimi ogromnimi žerjavi potopljeno ladjo, ki se bo čez par ur začela že kazati iz vode. Prvo, kar bodo storili reševalci, ki bodo vdrl v uničeno notranjost ladje, bo reševanje trupel ponesrečencev. Okrog 50 jih mora biti še v ladijski sobi 5 m pod krovom. Nato pa se jo začela natančno preiskava, ki bo skušala dognati, če ni povzročilo strašne nesreče tudi kaj drugega, kakor le višja sila.

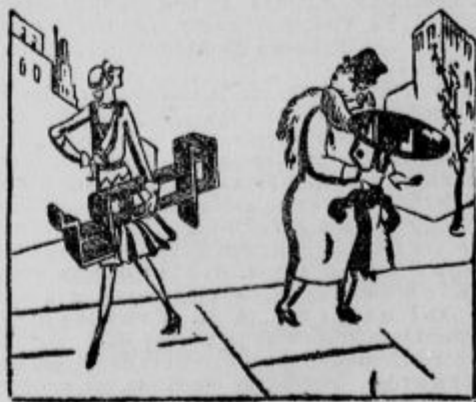
V sredo so začele dvigalne ladje dvigati »Niobo«, po nesrečnem naključju pa so popustile vezi, s katerimi je bila ladja privezana na jeklene vrvi, in prav v trenutku, ko so ladje dvignile »Niobo« nad vodno gladino, se je ta zopet potopila. Kakor vse kaže, »Nioba« svojih žrtev še neče izpustiti in dviganje bodo morali ponoviti.

V Nemčiji bo velik katoliški shod v Essenu. V Essenu bodo priredili v dnevih od 31. avgusta do 5. septembra velik katoliški shod za vso Nemčijo. S shodom vred bodo proslavili 1000 letnico stolnice v Essenu, ki jo vidimo na sliki.

Američani v kopališčih

Na polotoku Floridi, kjer se v razkošno opremljenih kopališčih zbirajo največji bogataši Združenih držav Severne Amerike, so si letos izmislili Američani zopet polno novih norčij, s katerimi pripravljajo denar in preganjajo vročino. Najnovejša norost je kartanje na vodi. Po vodi plavajo iz gumija narejene mize in prav tuki stoli. Kopalci sede v teh stoli in igrajo karte, ki so narejene tako, da se ne morejo zmočiti. Pepelniki so iz votlega gumija, prav tako pisalniki in sploh vse potrebščine, ki jih rabijo kopalci. Vse to plava po vodi in igralec lahko z eno roko drži karte, z drugo pa meša po vodi. Tudi ping-pong igrajo na posebni mizi, ki plava na valovih. Posebne norčije pa nudijo poligra. Novost je zlasti igranje pola na vodi. Igralci jahajo z zrakom napihnjene gumijaste konjičke in se podijo za žogo. Tudi čajanke prireajo na vodi. Vsak od udeležencev sedi v plavalnočem stolu, ki je pritrjen na plavalno mizo. Prav razumljivo je, da udeležencem take čajanke vse prav dobro tekne, zlasti še zato, ker jim strežejo z najbolj izbranimi jedmi. Seveda si privoščijo tak luksuz le najbolj teški, katerim se ni treba brigati za ostalih 12 milijonov brezposelnih v Ameriki.

Okusi so različni

Moderna gospodična si misli: »Sveta nebesa, kakšen okus imajo ljudje!«
Staromodna gospa: »No, tale mlada ima pa res špansen okus!«

Poštni voz, ki vozi po morju. Na Labi je v bližini izliva v morje mal otoček Neuwerk. Na ta otoček vozi vsak dan pošta. Ker leži otoček 10 km proč od brega, kadar je plima, odpelje pošta vedno takrat, kadar je oseka. Tedaj vozi poštni voz dolgo časa po suhem. Na koncu pa mora še čez nizko vodo na otoček. Včasih pa se poštar na otoku zamudi in takrat ga plima prehiti. Potem pa ne gre drugače, kakor da vozi čez narezano vodo tako, kakor kaže slika.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 19. avgusta: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 18.00 Salonski kvintet — 19.00 Po poljski zemlji (Boje) — 19.30 Gospodinska ura (gdč. Humečkova) — 20.00 Plošče — 20.30 Prenos iz Beograda — 22.30 Čas, poročila, plošče.

Sobota, 20. avgusta: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče. — 18 Salonski kvintet. — 19 Gimnastične vaje (Drago Ulagaj). — 19.30 Premog (Zabkar). — 20 Samospevi gdč. L. Vedralove. Češke in slovaške narodne. — 20.45 Prenos plesne glasbe iz hotela Toplice na Bledu. — 22 Čas, poročila. — 22.15 Salonski kvintet.

Drugi programi

Sobota, 20. avgusta.

Zagreb: 12.30 Plošče. — 20.30 Radio-orkester. — 22.40 Plesna glasba. — Milan: 20.45 Večerni koncert. — 21.30 Komedija. — 22 Plesna glasba. — Stuttgart: 22.45 Nočna glasba. — Toulouse: 17.15 Popevke. — 19 Harmonike. — 19.15 Melodije. — 20 Večerni koncert. — 21 Pesta glasba. — 22 Koncert opernega orkestra. — 23 Poljudna glasba. — 0.05 Angleška glasba. — Berlin: 20 Koncert berlinskega radio-orkestra. — 22.30 Plesna glasba. — Beograd: 21 Pester koncert. — 23 Večerna glasba. — Rim: 20.45 Večerni koncert. — 21.30 Komedija. — 22 Večerni koncert. — Bero-münster: 20 Zabavni koncert. — 21.10 Igra. — 21.45 Plošče. — 22.15 Plesna glasba. — Langen-berg: 20 Radio-potpouri. — 22.35 Nočna glasba. — Praha: 20.15 Radio-orkester. — 22.20 Moravska Ostrava. — Dunaj: 20.05 Dunaj v poletju. — 21.45 Plesna glasba. — Budimpešta: 21.50 Večerni kon-cert. — 23 Ciganska glasba.

Naznanila

Ljubljana

Veiseloigra na vrtu Rokodelskega doma. Rokodelsko društvo bo pričelo svojo letošnjo sezono v nedeljo, 21. avgusta s priljubljeno ve-seloigro »Pri belem konjičku«. Igra je polna smeha in izbornih domislekov. Vsi, ki si žele prijetne zabave, naj pridejo v nedeljo na vrt Rokodelskega doma. Pričetek točno ob 8 zvečer.

Klub jugoslovanskih primorskih akademi-kov sporoča udeležencem ekskurzije, da od-rinemo iz Ljubljane šele v ponedeljek z vla-kom ob 7.15 vsi skupaj proti Gorenjski. Vsakdo mora biti vsaj dvajset minut pred odhodom vlaka že na kolodvoru. — Za danes, 19. t. m. pa klub vabi udeležence ekskurzije na sesta-nek in pogovor o notovanju, ki bo ob 20.30 v Pražakovi ulici 6, II. nadstir. — Prosimo v vsa-kem oziru točnosti in skrbne priprave. Odbor.

Nova sadjarska in vrtnarska podružnica. Dne 25. avgusta t. l. ob 19 zvečer, se bo vršil v posebni sobi gostilne g. Kačiča na Dunajski cesti 58, ustanovni občni zbor novega sadjar-skega in vrtnarskega društva za severni okraj mesta (Sv. Krištof). Člani, posestniki in prija-telji, vljudno vabljeni. — Za pripravljalni od-bor: Keše, Dougan in Dobovišek.

★

Brezneva. Naše društvo priredi v nedeljo 21. t. m. izlet k Valvazorjevi koči. Ob lepem vremenu bo ob pol 8 pri križu sv. maša. — Vsi člani in prijatelji društva, zlasti pevke in pevci vljudno vabljeni.

MARIJA ROZINA

zasebnica

v četrtlek 18. avgusta ob 16 po dolgotrajni, mukepolni bolezni, v 56. letu starosti, mirno v Gospodu zaspala.

K večnemu počitku jo spremimo 20. avgusta ob 5 popoldne iz hiše žalosti Moste-Zelena jama, Valentin Vodnikova ulica 25 na pokopališče k Sv. Križu. — Sv. maša zadušnica se bo brala 25. avgusta ob 7 zjutraj v cerkvi sv. Petra v Ljubljani.

Moste pri Ljubljani, dne 18. avgusta 1932.

Zalujoče rodbine Rozina-Kozina in ostalo sorodstvo.

Pogrebni zavod I. Gajšek, Vodmat.

Restavracija z mesarijo

na zelo prometnem kraju se odda s 1. decembrom za več let v najem. — Zraven spada devet lepo opremljenih sob za tuje in ves potreben gostil-niški in kuhinjski inventar. Reflektant mora polo-žiti kavcijo in dokazati zmožnost za vodstvo pod-jetja. Prednost imajo zakonci v starosti ne pod 50 in ne nad 50 let. — Ponudbe na upravo »Slo-venca« pod »Restavracija« št. 11.909.

Ia sveže bosanske slive

(debele) kg po Din 3'25 v kešarah po 30 kg franko naročnika pošilja brzozvo G. DRECHSLER, TUZLA, Bosna

ZAHVALA

Podpisani Juri Rožič, kmet v Družmirju pri Šošanju, se zavarovalnici »Slavija« v Ljubljani najpriskrnejše zahvaljujem, da mi je vsled moje požarne nesreče takoj in točno izplačala primerno zavarovalno vsoto v znesku 10.000 Din. Posebno zahvalo pa ji še izrekam za velikodušno naknadno podporo v znesku 1200 Din.

JURI ROŽIČ.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine javlja

žalostno vest, da je dne 18. t. m. umrl v Podnartu gospod

Josip Pogačnik

prvi predsednik Narodne vlade za Slovenijo

Pokojnika, ki si je pridobil za domovino nevenljivih zaslug, bo narod ohranil v trajno hvaležnem spominu.

ZBORNICA ZA TRGOVINO, OBRT IN INDUSTRIJO V LJUBLJANI

naznanja pretresljivo vest, da ie umrl njen zaslužni član, gospod

Josip Pogačnik

bivši predsednik Narodne vlade za Slovenijo, poslanik itd. itd.

Blagemu pokojniku, ki je vneto sodeloval v naši zbornici, ohranimo trajno hvaležen in časten spomin.

Zahvala

Iz vsega srca se globoko zahvaljujemo vsem, ki so ob tragičnem udarcu usode izkazali odkrito sočutje, spremili in obsipali z venc in cvetjem našega nepozabnega

Dušana

Posebno zahvalo dolgujemo prof. Kordinu, ki se je s toplimi besedami poslovil od našega ljubljenca.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 20. avgusta ob pol 8 zjutraj v trnovski cerkvi.

V Ljubljani, dne 19. avgusta 1932.

Družina ing. Turnšek.

R. D. Blackmore:

Lorna Doone

»Pojdi sem, John,« je vzkliknil eden od dečkov in mi privzdignil brado; saj veš, on je udaril tebe, a ti moraš njega.«

»Plačj dolg, preden odideš,« je dejal neki sta-rejši študent in stopil k meni, ko je čul, kako je s častno zadevo. »Ridd s tem moraš obračunati.«

»Bóri se zavoljo časti nas mladih,« mi je zavpil na uho eden od najpametnejših in najveljavnejših v našem razredu, ki je prej oponašal Johna Fryja in ki je dobro poznal vse aoriste in jih vtepal v glavo tudi meni. Toda jaz nisem prišel nikoli preko tretje vrstice, kajti vselej se je gotovo nekaj pripetilo in sem moral na dvorišče.

Tovariši okoli mene so silili vame, naj bi se boril, toda moj železec ni bil nič kaj navdušen za to. Slabe volje, kakor sem bil (seveda ne po svoji kriv-di), sem se oziral od enega do drugega, da bi mi kdo pomagal. Nisem bil strahopetec, kajti že tri leta sem bil v Blundellovem zavodu in sem se ves ta čas vsaj enkrat na teden boril, tako da so me tova-riši dobro poznali. Toda danes ni bilo moje sreče za-radi težke slutnje prav nič voljno, da bi se metal na travnati ruši.

»Ne,« sem odvrnil, naslonjen s hrbtom na železno okrižje vrat, zasajenih na »sprednji strani Bakrčeve hiše. »Sedaj se ne bom boril s teboj, Robin Snell, počakaj, da se vrnem.«

»Tedaj jo dobiš ko strahopetec v hrbet, John Ridd,« je zavpila gruča tovarišev in je porinila Snel-la naprej, da mi zada udarec; ker so se že čisto bili

z menoj in so me poznali, da vse prekašam, so dobro vedeli, da ne bom sprejel te sramote. Toda jaz sem se kaj malo brigal zanje in sem mrko in zmedeno bulil v Johna Fryja in njegovo kratko puško, v po-nija in svojo Peggy. John Fry se je praskal po glavi in je posinjel v obraz, kakor sem mogel opaziti v luči, ki je prihajala skozi okno Bakrčevega stano-vanja. Nemirno se je prestopical okoli ponija, kakor da bi bil v veliki zadregi. Ves ta čas so mu živahno švigali pogledi od mojih oči do pesti, ki sem jo trdo stiskal, in zdelo se mi je, da mi skrivaj namiguje. Zda je Peggy švrknila z repom.

»Ali naj se spoprimeš, John?« sem ga vprašal na zadnje; »da nisi ti tu, bi se boril, John.«

»Le udarita se v božjem imenu; upam, da se boš krepko držal John,« mi je zašepetal skozi omrežena vrata; »marsikak boj te čaka, zato je najbolje, da kar sedaj pričneš. Saj me bo vratar menda spustil noter, da bom pazil na pravilnost borbe, kajne?«

Dvomeče je pogledal svoje rjave škornje iz kra-vine in svoja z blatom oškropljena konja, kajti močvirje, preko katerega je bil jezdil, je bilo nena-vadno umazano. Peggy, moja kostanjasta kobilica, ni bila sicer zaradi svoje manjše težine obrizgana mnogo iznad oplečja, toda Smiler, naš mlajši dirkač, je bil blaten vse do vihra, tako da ga ne bi bil nihče smatral za šarca, temveč prej za rdečkastega ali temnega kostanjevca. Johnova puška je bila polna kepice barskega blata in njegov nesrečni nedeljski klubok je bil okrašen s cvetočim močvirskim pleve-lom. Vse to sem pa le površno videl, ko je s težavo in trudom stopal s konja in dvigal nogo s sedelnega podgrinjala, kakor da bi bil imel krče v hrbtu.

Medtem je prodrlo vprašanje dvoboja že izven

našega ožjega kroga. Več starejših tovarišev, resnih in spoštovanih gospodičev, kakih šest ali sedem na-ših velikih mojstrov v rokoborski umetnosti, je pri-hitelo po nasipu, ko so zvedeli, da je pred vrati ne-nadoma nastal nekak hrup. Te gospode je nemalo veselilo uriti nas v rokoborbi in metanju, toda mnogo rajši so gledali, da smo se borili mi mlajši, kakor pa da bi se bili oni sami.

Jaz sem čutil v tem trenutku v sebi nekako od-govornost, nekako dolžnost in potrebo zastopati v prisotnosti Johna Fryja možko čast Riddove rodbine in ponos Exmoorske grofije. Razen tega me dotihmal še ni bil nihče premagal, dasi sem se med svojim triletnim šolanjem boril več ko šestdesetkrat in sem oškropil s krvjo slednjo travico sredi Železne po-ljane. Tega svojega uspeha mi pa sprva ni bilo pri-pisovati svoji spretnosti, kajti šele pozneje sem se bolje izuril. V dvajsetih do tridesetih rokoborbah sem udrihal, kakor me je pač vodil naravni nagon, nič previdneje kakor vešča v vročini svetilke. Prema-goval sem deloma zaradi prirojene mi moči in Ex-moorske žilavosti, mnogo bolj pa zavoljo tega, ker nisem nikoli vedel, kdaj mi je borbe dovolj. Ta dan pa mi je bil boj po vsem videzu več ko odveč in sree mi je skočilo v hlače, ko bi bil moral pričeti. Robert Snell je bil namreč hrust, s kakršnim se še nisem bil meril in glava mu je bila debela in trda malone ka-kor moja.

Materi nisem nikoli omenil teh svojih pogostih borb, ker je bila mehkega srca; tudi očetu nisem nikoli pravil tega, sicer bi me bil našeškal. Ker sem bil potemtakem v očeh Johna Fryja še nedolžen otrok z lepimi kodrčki na čelu in na dobrem glasu, je menil, da me je tedaj čakala prva borba v življenju.

MALI OGLASI

V malih oglasi velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaševanju reklamnega značaja se računa enokolonjska 3 mm visoka pletina vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Nakazilo

Proti predložitvi tega nakazila, ki ga izrežite, priobčimo

brezplačno

v času od 18. do 20. avgusta 1932 enkrat vsak nanovo naročen

mali oglas

v obsegu 7 besed (obenem z debelim naslovom). Pri večjih oglaševanjih je za vsako nadaljnjo besedo doplačati 1 Din. Izvzeli so oglasi z neprimernim besedilom. Nakazilo z naročilom in besedilom se mora poslati naravnost na upravo »Slovenca« v Ljubljani ali Mariboru.

Nakazilo mora vsebovati Vaš natančen naslov, ker je drugače neveljavno!

me: _____

Poklic: _____

Bivališče: _____

Pouk

Vsaka beseda 1 Din

Dober zaslužek

si ustvariš, če končaš Dopolno trgovsko šolo (Prizakova ulica 8/L., vogal Miklošičeve 30), kjer si pridobiš vse znanje, ki ga potrebuješ v trgovini in pisarni. Ni ti treba puščati svojega poklica — pouk dobiš na domu! Piši po informacije! (u)

Službe in kcejo

Vsaka beseda 1 Din

Plačilna natakarica

osebno pravico, srednje starosti, želi mesto takoj. Ponudbe pod »Čedne postav« 11.968 na upravo »Slovenca«. (a)

Intelig. gospodična

z znanjem nemščine, madžarščine, srbohrvaščine in češčine želi nameščenja, tudi k otrokom. — Dopise podružnici »Slovenca« v Celju pod »Vestna«. (a)

Službo dobe

Vsaka beseda 1 Din

Dekle

pošteno, delavno, zdravo, srednjih let, sprejemem v vilo za vsa hišna dela poleg kuharice. Samo take z dobrimi spričevali ali priporočili naj pišejo na upravo »Slovenca« pod šifro »Samostojna« štev. 11.898. (b)

Kmečko dekle

zdravo, pridno, pošteno, iščem k družini brez malih otrok v pomoč gospodinj. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod zn. »250« 11.965. (b)

Pomočnice

sprejme železnik, cerkveni slikar, Predovičeva 11, Moste. (b)

Denar

Vsaka beseda 1 Din

Hranilne knjižice

vseh denarnih zavodov — kupimo. Ponudbe na upr. »Sl.« pod »Gotovina«. (d)

Vložne knjižice

z večjimi vlogami, ugodno prodam. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Denar«. (d)

Objave

Vsaka beseda 1 Din

Pomažite

brezposelnim! Ker je nujno potrebno, da se svoječasno brezposelnim in stradalajočim tudi dejanski pomaga, se priredi »Loterija v pomoč brezposelnim«. Z nakupom in razpečevanjem srečk te slovekoljubne loterije boste tudi realno pripomogli svojim potrebnim bratom, kar je tudi Vaša državljanska dolžnost. (o)

Sodna dražba

celokupne opreme kan-ditne trgovine se vrši dne 24. avg. ob 14 na Rimski cesti št. 6. (f)

Stanovanja

Vsaka beseda 1 Din

Stanovanje

sobo, kabinet, kuhinjo in shrambo takoj oddam. — Rožna dolina XIII/5. (c)

Upokojenci, pozor!

Lepo stanovanje v novi vili na Gorenjskem se odda stalno ali začasno. — 2 ali 3 sobe in kuhinja. Voda, elektrika in vrt. — Cena 250 Din mesečno. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.961. (c)

Dve stanovanji

dvosobni, poselska soba, kopalnica, pralnica, jedilna shramba in pritlikline, moderno urejeni, se odda s 15. septembrom v novi vili v Bolgarski ulici v Ljubljani. Pojasnila daje uprava »Slovenca« pod št. 11.960. (c)

Vnajem

Vsaka beseda 1 Din

Dne 28. t. m.

ob 4 popoldne se odda v najem za dobo 4 let na licu mesta v Dobu št. 71 potom javne ustne dražbe lokal, obstoječ iz 2 sob, v katerem se sedaj nahaja brivnica. Pripraven je tudi za kako drugo obrt. — Pojasnila daje Rihard Miha, oskrbnik posestva Videmšek v Dobu. (n)

Posestva

Vsaka beseda 1 Din

Več parcel

po ugodni ceni naprodaj. Poizve se pri Oražmu v Mostah pri Ljubljani. (p)

Dvostanovanjsko hišo

na lepi legi, blizu šentviške tramvajske proge prodam. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Letrovišče« št. 11.919. (p)

Vila

enonadstropna, nova, se takoj ugodno prodaja v Zg. Sisk. Naslov v upravi »Slovenca« 11.373. (p)

Parcele naprodaj

Perssons, Ljubljana, postni predal 307. (p)

Majhno vilo

enonadstropno, dvostanovanjsko — prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.977. (p)

Inserati

v »Slovencu«

imajo največji uspeh.

Auto-motor

Motor

na sesalni plin, sedaj še v obratu, poceni naprodaj. Dopise na podružnico »Slovenca« v Novem mestu pod »Dober stroj«. (f)

Rabljen avto

toda dobro ohranjen, zn. »Opel«, 4 HP, tipa 1926, se išče. Ponudbe pod zn. »Opel 1926« št. 11.957 na upravo »Slovenca«. (f)

Avto

štirisedezni, močan voz, ugodno prodam. Vzajem hranilno, bančno knjigo ali bukova drva kot plačilo. Viljem Smolej, Maribor, Ruška cesta 9. (f)

Kupimo

Partijo

stavnega dolgega lesa in ca. 100 m³ hlodov rabim za takojšnjo dobavo. Hlodi smejo biti mešani: jelka, smreka in tudi druge vrste. Ponudbe z navedbo cene poslati: Lesna industrija Fran Ravnikar, Linhartova 25, Ljubljana. (k)

Bukova drva

in ogije

kupuje stalno

Uran Franc

Ljubljana

Sv. Petra cesta 24.

Prodamo

Vsaka beseda 1 Din

2 posteljni mreži

prodaja Novak, Slomškova ulica 27. (l)

Najmodernejše

angleške štofe dobite na obroke! Zahtevajte poset potnika! A. H. Klančnik, Mojstrana. (l)

Puhasto perje

čisto, čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto, belo, gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštencem povzetju. L. BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja.

Ia bosanske slive

sveže (debele) kg po Din 3.25, v košarah po 30 kg franko naročnik — pošilja brzoovozno G. Drechsler, Tuzla. (l)

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela, po najnižjih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Prodam

večjo množino brinjevca, hrusevca, slivovke, 40 kadi in sodov za namakanje sadja od 5—15 hl ter vin-skih sodov od 5—7 hl. — Zamenjam tudi za spe-cerijsko blago. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.907. (l)

Konfekcija — moda!

Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14, Ljubljana. (l)

Vse čebelarске

potrebščine, konve za med, točilnice itd., obilralnike za sadje, lične ptičje kletke in vso železnino nudi Fr. Stupica, Ljubljana, Gospodarska cesta 1. (l)

Obič

Kašo

ješprenj, ajdovo moko vedno svežo oddaja na debelo veletrgovine A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Zapustil nas je za vedno po kratki, mučni bolezni, prvi en s tolažili sv. vere, naš predobri

Josip vitez Pogačnik

prvi predsednik Narodne vlade, poslanik n. r., i. t. d.

Pogreb se bo vršil v soboto 20. avgusta t. l. ob 17. uri izpred hiše žalosti na pokopališču v Ovsishah.

V Podnartu, dne 18. avgusta 1932.

Gabrijela roj. Jeglič, soproga.

Joško, generalni tajnik T. P. D., Branko, podpolkovnik in adjutant Nj. Vel. Kraljice, Bogdan, bančni ravnatelj, sinovi.

Mara roj. Pogačnik, Franka roj. Jarc, Mima roj. Pavlin, sinahe.

Bogec, Marko, Joži. — Joško, Jelka, — Jožek, vnuki.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, javlja lužno vest, da je njega podpredsednik, gospod

Josip vitez Pogačnik

veleposestnik, bivši prvi predsednik Narodne vlade za Slovenijo, poslanik in pooblaščen minister n. r., imetnik visokih odlikovanj, svetnik ljubljanske zbornice za trgovino, obrt in industrijo, predsednik upravnih svetov d. d. »Union« in »Jugočeške« tekstilne industrijske d. d., upravni svetnik Trboveljske premogokopne družbe in beogradske tekstilne industrije a. d., lokalne železnice Kranj—Tržič itd. itd.

danes, dne 18. t. m. v Podnartu umrl.

Velezaslužnega pokojnika ohranimo v hvaležnem in trajnem spominu.

Ljubljana, dne 18. avgusta 1932.

Potrli v neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš nepozabni sin, brat, stric in svak, gospod

Mirko Kunay

uradnik Zadržne gospodarske banke

dne 11. avgusta v najlepši dobi življenja v kraljestvu Zlatoroga nenadoma umrl.

Pokopali smo ga danes 18. avgusta na župnem pokopališču v Bohinjski Bistrici.

V Ljubljani, dne 18. avgusta 1932.

MARIJA KUNAY, mati

in ostali sorodniki BERCE, LOCKER, KUNSCHITZ.

Zahvala

Vsem onim, ki so nas v neizmerni boli ob nenadni izgubi našega

Mirka

tolažili, ga spremili na njegovi zadnji poti in mu ovili krsto in grob s svežim cvetjem, se prav pristočno zahvaljujemo.

Bog plačaj!

V Ljubljani, dne 18. avgusta 1932.

MARIJA KUNAY, mati in sorodniki.

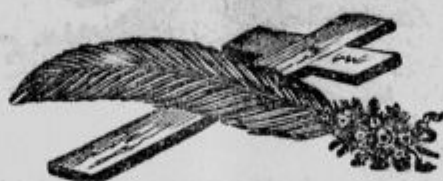
Upravni svet in ravnateljstvo »Jugočeške« tekstilne industrijske d. d. v Kranju javljata tužno vest, da je umrl dolgoletni predsednik upravnega sveta in upravni svetnik, gospod

Josip vitez Pogačnik

veleposestnik, bivši prvi predsednik Narodne vlade za Slovenijo, poslanik in pooblaščen minister n. r., imetnik visokih odlikovanj, svetnik ljubljanske zbornice za trgovino, obrt in industrijo, predsednik upravnih svetov d. d. »Union« in »Jugočeške« tekstilne industrijske d. d., podpredsednik Prometnega zavoda za premog, upravni svetnik beogradske tekstilne industrije a. d., lokalne železnice Kranj-Tržič, itd. itd.

Velezaslužnega g. predsednika, ki je načeloval našemu podjetju od vsega početka ter si pridobil za njegov procvit nevenljive zasluge, bomo ohranili kot velikega jugoslovenskega pionirja tekstilne industrije v najsvetlejšem in globoko hvaležnem spominu.

Kranj, dne 18. avgusta 1932.

Uradništvo in delavstvo »Jugočeške« tekstilne industrijske d. d. v Kranju globoko užaloščena naznanjata žalostno vest, da je danes zapustil za večno njun predobri in zanja očetovsko skrbni gospod predsednik upravnega sveta

Josip vitez Pogačnik

veleposestnik, bivši prvi predsednik Narodne vlade za Slovenijo, poslanik in pooblaščen minister n. r., imetnik visokih odlikovanj, svetnik ljubljanske Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, predsednik upravnih svetov d. d. »Union« in »Jugočeške« tekstilne industrijske d. d., podpredsednik Prometnega zavoda za premog, upravni svetnik beogradske tekstilne industrije a. d., lokalne železnice Kranj-Tržič, itd., itd.

Smrt nam je ugrabila dobrotnega delovnega očeta in velikodušnega zaščitnika. Iskrena in neminljiva naša hvaležnost mu bo trajen svetel spomenik.

Kranj, dne 18. avgusta 1932.

Danes je v Podnartu umrl naš zaslužni, dolgoletni upravni svetnik, gospod

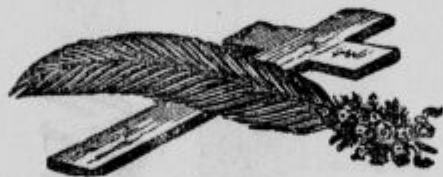
Josip vitez Pogačnik

veleposestnik, bivši prvi predsednik Narodne vlade za Slovenijo, poslanik in pooblaščen minister n. r., imetnik visokih odlikovanj, svetnik ljubljanske zbornice za trgovino, obrt in industrijo, predsednik upravnih svetov d. d. »Union« in »Jugočeške« tekstilne industrijske d. d., podpredsednik Prometnega zavoda za premog, upravni svetnik beogradske tekstilne industrije a. d., lokalne železnice Kranj-Tržič, itd. itd.

Blagega pokojnika ohranimo v trajnem častnem spominu.

Ljubljana, 18. avgusta 1932.

Upravni svet
Trboveljske premogokopne družbe.

S tem izpolnjujemo žalostno dolžnost poročati, da je umrl naš dolgoletni predsednik, gospod

Josip vitez Pogačnik

veleposestnik, bivši prvi predsednik Narodne vlade za Slovenijo, poslanik in pooblaščen minister n. r., imetnik visokih odlikovanj, svetnik ljubljanske Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, predsednik upravnih svetov d. d. »Union« in »Jugočeške« tekstilne industrijske d. d., podpredsednik Prometnega zavoda za premog, upravni svetnik beogradske tekstilne industrije a. d., lokalne železnice Kranj-Tržič, itd., itd.

V pokojnem smo izgubili skrbnega in velezaslužnega voditelja, ki si je pridobil velike zasluge za dobrobit našega podjetja in je bil nastavljenecem podjetja vedno vzor in zvest prijatelj.

Ljubljana, 18. avgusta 1932.

Upravni svet, ravnateljstvo, uradništvo in nastavljenci
delniške družbe pivovarne »Union« v Ljubljani